

BOLLEBYGDS
KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2019

BOLLEBYGDS KOMMUN

INLEDNING

- 4. Detta hände under 2019
- 8. Kommunstyrelsens ordförande har ordet

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 10. Översikt över verksamhetens utveckling
- 11. Kommunernas ekonomi
- 11. Den kommunala koncernen
- 12. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- 17. Andra händelser av väsentlig betydelse
- 17. Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- 18. God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- 26. Balanskravsresultatet
- 26. Förväntad utveckling
- 27. Väsentliga händelser efter bokslutsdagen
- 27. Väsentliga personalförhållanden

FINANSIELLA RAPPORTER

- 38. Sammanställda räkenskaper
- 40. Redovisningsprinciper

MÅLUPPFÖLJNING

- 43. Kommunfullmäktiges mål
- 47. Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

- 49. Barn och utbildning
- 49. Förskola
- 50. Förskoleklass, grundskola och fritidshem
- 51. Gymnasieskola
- 53. Vuxenutbildning
- 54. Område funktionsnedsättning
- 55. Äldre
- 57. Stöd till individer och familjer
- 58. Kultur och fritid
- 59. Europa Direkt Sjuhärad
- 59. Samhällsbyggnad
- 60. Renhållning
- 61. VA-verksamheten
- 62. Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder
- ?? Revisionsberättelsen

Detta hände under 2019

Monica Holmgren - ny kommunchef i vår kommun

Efter kommunstyrelsens beslut i oktober stod det klart att Monica Holmgren blir ny kommunchef i Bollebygds kommun. Monica Holmgren kommer närmast från en tjänst som förvaltningschef för vård och omsorg i Mölndals stad och har lång erfarenhet av att vara chef på olika nivåer i flera västsvenska kommuner. -Jag sökte mig hit för jag ser att Bollebygd är en kommun med stora utvecklingsmöjligheter och den resan vill jag vara en del av. Jag tilltals också av att det är en mindre kommun, då jag tror att man som kommunchef kan få en överblick på ett helt annat sätt än i en större kommun. Mitt uppdrag blir att hålla ihop helheten och skapa värde åt de som bor i kommunen, vilket jag tror att jag kan bidra med, säger Monica Holmgren.

Bollebygd certifierat som lokalt Vård- och omsorgscollege

Den 15 oktober blev Bollebygd certifierat som Vård- och omsorgscollege. Certifieringen frades med en ceremoni på Navet Science center. Vård- och omsorgscollege (VO-college) är en plattform för samverkan mellan arbetsgivare, fackförbund och utbildare inom vård och omsorg. Det är också en kvalitetsstämpel som visar att den som utbildat sig inom ett VO-college har gått en utbildning i nära samverkan med arbetslivet. Syftet är att säkra kvali-

teten på utbildning och verksamhet för att locka fler att studera och arbeta inom vård- och omsorg i Borås och Bollebygd. Bollebygd erbjuder även eleverna praktikplatser vilka sedan kan leda till arbete.

Återvinningscentralen och vattenkvaliteten får toppbetyg av invånarna

Kommuninvånarna är mycket nöjda med kvaliteten på kranvattnet samt insamlingen av avfall vid sitt hem och på Råssa återvinningscentral. Det visar enkätundersökningen "Kritik på teknik", som genomförs vart tredje år av Sveriges kommuner och landsting på uppdrag av de kommuner som väljer att delta.

Trygg hemgång efter sjukhusvistelse

Projektet trygg hemgång startade igång i januari 2019 med syftet att öka tryggheten för brukare över sin egen förmåga att klara av vardagen efter utskrivning från sjukhuset. Trygg hemgång innebär att brukaren får extra stöd när hen kommer hem. -Vi vill att brukarna ska känna sig trygga. Det underlättar om de känner sig trygga redan när de kommer hem från sjukhuset. Vi har sett att arbetet bland annat leder till färre larm, säger Jessica Lundin, undersköterska i hemtjänsten.

Årets Bollebygdsambassadör

Anna Lindeblom är vår nya Bollebygdsambassadör, ordförande i Hultafors bygdegårdsförening, fick utmärkelsen för sitt ledarskap och engagemang i föreningen. Anna Lindeblom fick ta emot utmärkelsen i samband med köpmännens julmarknad på Gästgivarretorget i Bollebygd söndagen den 8 december. Förutom äran får ambassadören en Bollebygds-kanna, diplom och blommor.

Bollebygd 13:e bästa skolkommun i landet

Bollebygds kommun rankad på 13:e plats bland landets 290 kommuner i 2019 års undersökning ”Bästa skolkommun”. Det är en förbättring med 10 placeringar jämfört med året innan.

I Västra Götalands län är Bollebygd rankad som nummer 2 av 49 kommuner och toppar listan bland Sjuhäradskommunerna. Undersökningen genomförs av Lärarförbundet.

Två nya nämnder och förvaltningar

Den 1 mars delades dåvarande bildnings- och omsorgsnämnden upp i två nämnder, utbildningsnämnden och socialnämnden. Nämnderna har varsin förvaltning.

Årets kulturstipendiat

Kyrkoorganisten Torbjörn Widfeldt blev årets kulturstipendiat. Han får stipendiet för sitt engagemang och sina fina musikaliska arrangemang, som ofta fyller Bollebygds kyrka där Torbjörn är organist. Torbjörns engagemang för Bollebygds kyrkokör gjorde kören till Bollebygdsambassadörer 2012 och musiken klingade en bra bit utanför Bollebygds gränser.

Alla arrangemang som skapas i kyrkan och där Torbjörn är inblandad blir högkvalitativa konserter som på många sätt har berikat och berikar Bollebygd.

Bollebygd är fortsatt en av landets tryggaste kommuner

Vi hamnar på åttonde plats i öppna jämförelser trygghet och säkerhet 2019, som genomförs av Sveriges kommuner och landsting, SKL. Rapporten består av statistik över brottslighet, personsador, bränder, tillgång till hjälp vid nödläge samt hur säkerhetsarbetet i kommunerna bedrivs.

Ny budget för 2020 och oförändrad skatt

På kommunfullmäktiges senaste möte den 14 november 2019 antogs mål och budget 2020-2022 för Bollebygds kommun. Budgeten anger vilka ekonomiska ramar nämnderna har att anpassa sig till samt övergripande mål.

Utrustning för rast och rörelse när skolelever bestämde hur 100 000 kronor fördelas

Skoleleverna satsade på utrustning för aktiva raster och rörelse när de fick påverka hur 100 000 kronor skulle fördelas. Tanken med att låta skoleleverna bestämma är att alla ska få chansen att lära sig mer om vad demokrati är och hur det fungerar i praktiken, samt få kunskap om de olika roller och steg som finns i en demokratisk process.

Välbesökt tioårsjubileum för School's out

Den 14 juni firades sommarlovet in med skolavslutningsfestivalen School's out. Festivalen hölls för ti-

onde året i råd och bjöd på uppträdanden från artisterna Mehmet, Lamix och Jocke Horwath.

Årets School's out var det mest besökta någonsin med cirka 550 besökare i åldrarna 13-18 år. Syftet med School's out är att ge ungdomarna en härlig skolavslutning och skapa nya traditioner med nyktra

Söråns förskola får pris för sitt arbete med vatten

Förskolan belönades med Lygnerns vattenråds miljöpris 2019. Sörån fick priset för att de på ett engagerande och positivt sätt har arbetat med vatten som tema för upptäckande och lärande. Den 7 maj delade Lygnerns vattenråds ordförande Sven Johansson och sekreterare Peter Nolbrant ut diplom och en summa pengar till förskolan. -Det är jätteroligt att vårt arbete uppmärksammas, säger Catarina Wennerholm, pedagog på Söråns förskola.

Bollebygd klättrar i årets företagsranking Bollebygd klättrar 37 placeringar i Svenskt Näringslivs ranking av företagsklimatet i Sveriges kommuner. Kommunen hamnar på plats 108 av 290 kommuner och det är den bästa placeringen sedan 2013. Kommunen har klättrat uppåt i rankingen sedan 2017. Framförallt handlar det om att vi har ett långsiktigt fokus på samarbete mellan kommun och näringsliv och att vi tillsammans jobbar för kommunens varumärke och företagsklimat.

Nolåns förskola invigdes med bandklippning och glass på förskolans dag

Med hjälp av ivriga förskolebarn klippte utbildningsnämndens ordförande Ingridh Anderén (M) bandet och förklarade att Nolåns förskola i centrala Bollebygd därmed var invigd. Nolåns förskola är den sjunde förskolan i Bollebygds kommun och ligger alldeles bredvid Bollebygdskolan.

Anknytning i förskolan för trygga relationer

Förskollärare i Bollebygds kommun har under året gått en utbildning kring anknytningspedagogik i förskolan. Anknytningsteorin är en teori som handlar om nära och känslomässiga relationer samt deras betydelse för individens utveckling.

Samverkansöverenskommelse mellan lokalpolis och Bollebygds kommun

Under kommunstyrelsens möte den 15 april togs en samverkansöverenskommelse mellan lokalpolisområde Borås och Bollebygds kommun. Samverkansöverenskommelsen ska ligga till grund för det trygghetskapande- och brottsförebyggande arbetet i Bollebygd och verka för en minskad brottslighet och ökad trygghet.

I maj invigdes Tingshuset

Invigningen av Tingshuset, arresten och den nya Tingshusparken lockade nyfikna invånare. Utöver att återställa byggnaderna har en hel del saker också förbättrats. I Tingshuset har både toalett och entré anpassats för en ökad tillgänglighet.

Nu går det att komma in i huset med olika hjälpmedel genom en ramp som går längs med ena kortsidan och fram till entrén. Bollebygd har därmed fått ett nytt välkomnande kvarter i den östra inkörsporten till samhället.

Kommunstyrelsens ordförande har ordet

Detta är Bollebygdalliansens första årsredovisning. Det gångna året kan kort definieras som smått omtumlande karakteriserat som fyllt med överraskningar. Många förutsättningar som antagits vara givna har omkullkastats under året. - Året inleddes med målsättningen att fokusera på långsiktig planering samt ordning och reda, vilket är nödvändigt för en kommun med de uttalade ambitioner som Bollebygd har. Bostadsutvecklingstakten måste ske i harmoni med utvecklingen av en fungerande struktur för samhällsservice och lokalt företagande. Detta fordrar planering. Den tidigare kraftiga invånartillväxten behövde en paus. - Arbete har under året skett med planering av ny skola, förskola i Olsfors och framtagande av en ny översiktsplan. Likaså har möjligheterna för uppförande av boenden för äldre utvärderats. - Det är dock inte så att bostadsbyggandet gått i stå. Arbeten har under året skett med uppförande av flerfamiljshus i centrala Bollebygd samt har planerats byggande i Töllsjö, vilket igångsatts i denna stund. Under året har befolkningen vuxit med 68 invånare.

Vad gäller verksamheterna bestämdes redan 2018 att bilda en utbildnings- och en socialnämnd. Det ansågs att den dåvarande bildnings- och omsorgsnämnden var alltför mångfacetterad och komplex för att kunna effektivt bedrivas som en nämnd mot bakgrund av de svåra ekonomiska tider som vi då kunde förutspå och delvis redan befann oss i. Med facit i hand var delningen ett korrekt beslut. Nämndernas verksamheter visade underskott under våren. Utbildningsnämnden vidtog åtgärder för att komma i budgetbalans, men åtgärderna fordrade finansiellt tillskott. Socialnämnden erhöll sådant tillskott, men de åtgärder som nämnden planerade vidta kunde tyvärr inte vända förlusttrenden. Övriga verksamheter fick dra åt svångremmen. - Kommunen visade vid årets slut ändå ett positivt resultat om 2,2 miljoner kronor, vilket i princip inte är acceptabelt, men får godtas med tanke på rådande förhållanden.

Kommunen står inför stora ekonomiska utmaningar under de kommande åren, då vi även planerar genomföra kraftiga investeringar. Den generella skattekraften befaras minska samtidigt som vi kommer att bli

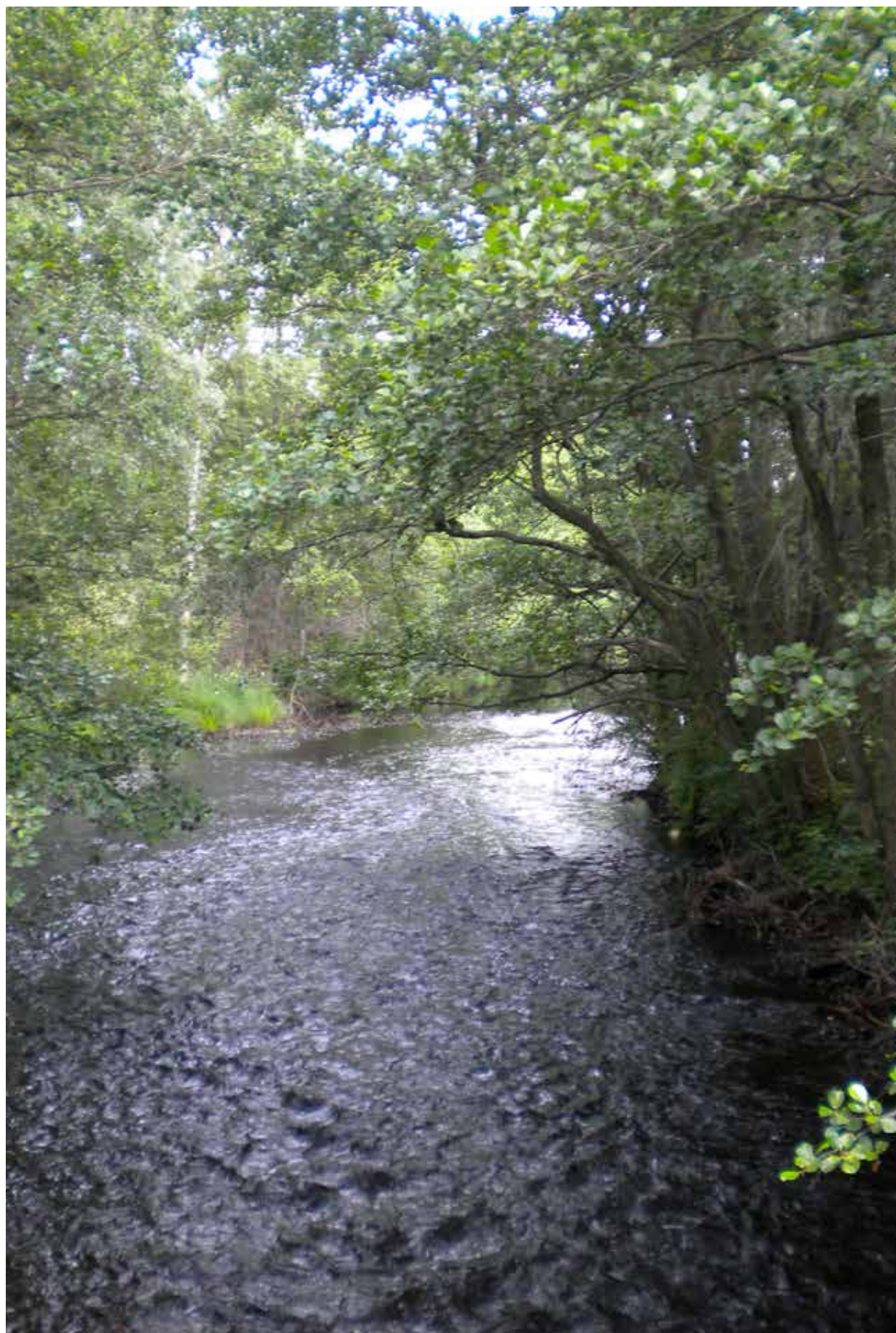
hårt straffade av det nyligen införda utjämnningssystemet. Innebörden härav är att vi måste effektivisera våra verksamheter än mer utan att samhällsservicen ska bli väsentligt påverkad. Kommunledningen är väl medveten om de rådande förutsättningarna och avser agera därefter.

Varje moln bär som väl är en strimma av silver. Det omkullkastade förutsättningarna ovan har så smått börjat rätas ut och vi känner att vi numera bättre äger de frågor som vi saknade svar på tidigare. Med en ordnad struktur och planering kan vi trots allt se framtiden an med i grunden positiva ögon.

Samtidigt ser vi med glädje att vi fortsätter att hävda oss väl i många av de mätningar där vi jämförs med andra kommuner. Detta är inte på något sätt en självklarhet utan ett resultat av alla de insatser som dagligen görs av kommunens engagerade medarbetare. Jag vill därför avsluta med att rikta ett stort tack till alla dem som bidragit till ett i grunden framgångsrikt år för Bollebygds kommun.

Michael Plogell (FR)

Förvaltningsberättelse

Informationen i förvaltningsberättelsen lämnas utifrån Lag om kommunal bokföring och redovisning samt utifrån de rekommendationer som Rådet för kommunal redovisning tagit fram.

Översikt över verksamhetens utveckling

Ekonomiskt resultat 2019

Resultatet 2019 för Bollebygds kommun blev ett överskott med 2,2 miljoner kronor (mnkr). Resultatet för Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo) var ett överskott med 0,2 mnkr. Tillsammans utgör detta Bollebygds kommunkoncern som gjorde ett resultat på xxx mnkr, efter att elimineringar inom koncernen gjorts.

Resultatet för kommunen och koncernen är klart lägre än vad som ursprungligen var budgeterat. Under året har kommunens budgeterade resultat minskats från det ursprungliga 12,2 mnkr till 0,0 mnkr genom att två av nämnderna tilldelats extra budgetar. Bollebos budgeterade resultat för året var 1,0 mnkr. Nettokostnaderna för kommunen ökade med 9,7 procent. Det är högre än tidigare år och också högre än vad skatteintäkter och generella statsbidrag ökade med (6,3 procent). Kommunens låga resultat och höga kostnadsutveckling behöver brytas kommande år. Mer om detta finns i avsnittet om god ekonomisk hushållning. Investeringarna uppgick totalt sett till 27,1 mnkr (netto) vilket är en lägre nivå än de senaste åren. Snittet för de fem föregående åren 2014-2018 var 55,3 mnkr.

10-årig översikt kommunen

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Utdebitering, skatt, kr	21,49	21,49	21,59*	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59	21,59
Årets resultat, mnkr	6,0	1,5	3,2	8,8	6,9	21,3	37,6	33,3	27,0	2,2
Årets resultat, kr/invånare	716	184	377	1 029	801	2 423	4 134	3 593	2 863	232
Verksamhetens nettokostnader, mnkr	333,5	350,1	355,7	377,4	400,8	405,3	426,9	468,2	500,1	548,4
Verksamhetens nettokostnader, % av skatteintäkter och gen.statsbidr.	98,0%	98,8%	96,8%	97,6%	97,6%	94,1%	91,5%	93,3%	95,9%	98,9%
Nettoinvesteringar, mnkr	21,2	81,8	45,3	25,6	42,1	29,2	91,5	66,2	47,3	27,1
Självfinansieringsgrad, (samtl invest.) %	87%	16%	36%	95%	56%	130%	62%	81%	109%	101%
Eget kapital, mnkr	154	156	159	168	175	196	234	267	297	299
Soliditet enl. balansräkningen, %	56	45	39	39	40	41	44	44	46	47
Soliditet, inkl. samtliga pensionsförpliktelser, %	6	2	2	2	5	9	16	20	23	25
Långfristiga skulder, mnkr	42	113	157	157	157	183	183	213	213	196
Långfristiga skulder, kr/invånare	5 003	13 463	18 455	18 337	18 146	20 798	20 105	22 997	22 595	20 621
Antal anställda, tills vidare	460	479	480	492	492	513	561	581	630	634
Befolkningen	8 375	8 356	8 507	8 562	8 652	8 799	9 102	9 262	9 427	9 495

*Bollebygds kommun, liksom övriga kommuner i VGR, fick en sänkt skatt med 43 öre 2012 till följd av ändrat ansvar för kollektivtrafiken, regionen höjde sin skatt med lika mycket. Att kommunens utdebitering ändå ökade med 10 öre innebar alltså en ökad skatteintäkt till kommunen motsvarande 53 öre.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas totala resultat preliminärt 2019 var ett överskott med nästan 19 miljarder kronor. I och med vissa effekter av den nya redovisningslagen från och med 2019 så innebär det dock att de finansiella intäkterna höjer resultatet kraftigt varför man istället bör jämföra resultatet före finansiella poster (=verksamhetens resultat). Detta blev 7,2 miljarder kronor, vilket motsvarar 1,2 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Det är en liten förbättring, med 0,5 miljarder kronor, jämfört med 2018.

Totalt sett ökade nettokostnaderna med 3,9 procent, det är lika stor ökning som skatteintäkterna ihop med utjämning och de generella statsbidragen.

116 kommuner visade underskott 2019, vilket är fler än 2018, då var det 69 kommuner som hade negativt resultat. I länet så var det 9 kommuner som hade ett negativt resultat, däribland Vårgårda kommun.

Sett till kronor per invånare så var verksamhetens resultat i Bollebygds kommun 615 kr. Av 49 kommuner i länet så var det 16 som hade ett sämre resultat.

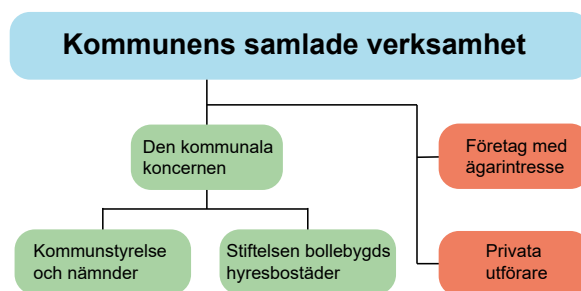
Trots överskotten så har skulderna ökat totalt sett bland kommunerna med 48 miljarder kronor.

Mellan 2018 och 2019 var det ingen kommun som höjde skatten i länet, (enda ändring var Orust som sänkte den). Men mellan 2019 och 2020 så har åtta kommuner höjt skatten, bl.a. Vårgårda och Mark som höjt med 0,40 respektive 0,30 öre.

Det ekonomiska läget blir kärvare, BNP väntas öka med 1,3 procent under 2020 och detta påverkar givetvis skatteunderlaget som väntas öka långsammare än tidigare år. Det reala skatteunderlaget, för landet som helhet, visar vad som finns kvar av skatteunderlagsökningen efter att priser och löner har ökat, prognosticeras till endast 0,4 procent 2020. Det är detta som ska finansiera hela det ökade behovet av kommunal service till följd av främst fler äldre och fler personer i behov av hjälp från individ- och familjeomsorgen.

Riksbankens reporänta har höjts under 2019 till att nu vara 0,0 procent. Under slutet av 2019 har inflationstakten legat en bit under 2,0 procent varför det nu är svårt att se några ytterligare räntehöjningar det närmaste året.

Den kommunala koncernen

Den kommunala koncernen omfattar Bollebygds kommun samt Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder (Bollebo). Utanför detta finns andra intressenter som privata utförare och kommunala företag där kommunen är delägare, nedan finns en kort beskrivning.

Bollebygd kommuns högsta beslutande organ, kommunfullmäktige, består av 31 ledamöter och 22 ersättare. Efter valet 2018 ändrades majoriteten till Bollebygdsalliansen som består av Folkets röst, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Liberalerna med tillsammans 16 mandat. Från och med den 1 mars 2019 delades bildnings- och omsorgsnämnden i en utbildningsnämnd och en socialnämnd. Det innebar att även förvaltningsorganisationen delades på motsvarande sätt. Förutom kommunstyrelsen finns även en samhällsbyggnadsnämnd, en jävsnämnd och en valnämnd. Det finns fyra förvaltningar i kommunen: utbildnings-, social-, samhällsbyggnads- samt kommunstyrelseförvaltningen.

Antal mandat

Parti	2015–2018	2019–2022
Centerpartiet	2	3
Folkets röst	2	5
Kristdemokraterna	1	2
Liberalerna	1	1
Miljöpartiet	2	1
Moderaterna	7	5
Socialdemokraterna	10	7
Sverigedemokraterna	5	6
Vänsterpartiet	1	1
Summa	31	31

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder förvaltar 376 lägenheter belägna i kommunen, samt 11 lokaler och ett äldreboende.

Verksamhetslokaler ägs i första hand av kommunen, undantaget äldreboendet och vissa kontorslokaler för samhällsbyggnadsförvaltningen, socialförvaltningen och lokaler för daglig verksamhet som hyrs av privata fastighetsvärdar.

Privata utförare finns främst inom det fria skolvälet, varav Gadden är den största med undervisning från förskoleklass till och med årskurs 6. Skolan finns i Bollebygd. Kommunen har ingen gymnasieskola utan detta köps från främst Borås stad, (utgjorde knappt hälften av gymnasiekostnaderna) men även från Härryda kommun (ca 18 procent). Köpta gymnasieplatser från privata utförare utgjorde ca 23 procent. I övrigt så köps verksamhet inom individ- och familjeomsorgen och LSS-verksamheten avseende vissa typer av boende, placeringar för vård eller daglig verksamhet. Kommunen har infört LOV inom hemtjänsten sedan 2010 men någon extern utförare har inte funnits under 2019.

Det finns ett antal företag där kommunen är samägare med andra kommuner. Under 2019 blev kommunen delägare i Gryaab och förvärvade 103 st. aktier vilket motsvarade 1,13 procent av företaget. Totalt är det åtta kommuner som äger företaget varav Göteborgs stads ägarandel utgör ca 70 procent. Gryaab renar främst avloppsvatten.

Kommunen är medlem i ett antal kommunalförbund, se tabellen Kommunen är även delägare i Kommuninvest ekonomisk förening

Förbund	Verksamhet	Kostnad 2019, mnkr
Södra Älvsborgs räddningstjänstförbund (SÄRF)	Räddningstjänst	8,4
Sjuhärads samordningsförbund	Olika rehabiliterande insatser åt arbetslösa eller sjukskrivna invånare	0,2
Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund	Tillväxt, regional utveckling, infrastruktur och välfärdsfrågor. Business region Borås ingår här.	0,9

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Väsentliga förändringar i verksamheten

Året har präglats starkt av det växande underskottet inom socialnämnden. Redan vid det första prognostillfället per februari befarades ett underskott på 2 mnkr, detta har sedan succesivt växt för att sluta på över 17 mnkr. Samtidigt så beviljades man ett tillägg-

sanslag på 5,2 mnkr i september vilket gör att egentligt underskott, jämfört med ursprunglig budget, blir över 22 mnkr. Flera orsaker finns till underskottet, bl.a. ett flertal mycket kostsamma placeringar inom individ- och familjeomsorgen som inte var kända i början av året. Underskottet har präglat även andra verksamheter i kommunen med ett inköps- och an-

ställningsstopp från september och borttagande av tjänster inom utbildningsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen.

Utbildningsnämnden inledde året med ett stort befarat underskott på 12,5 mnkr. Flera åtgärder genomfördes: borttagande av ökad grundbemanning i förskolan, minskning av antalet timavlönade, färre resurstjänster och barnskötare i förskolan och färre lärare och elevassistenter. Totalt handlade det om 18 heltidstjänster som berördes. Åtgärderna visade effekt genom att underskottet kunde hejdas. Ett tilläggsanslag på 7 mnkr beviljades i juni vilket gjorde att resultatet blev ett överskott med 3,4 mnkr. Om tilläggsanslaget exkluderas så blev det istället ett underskott med 3,6 mnkr.

I mars delades bildnings- och omsorgsnämnden i två delar: utbildningsnämnden respektive socialnämnden, med varsin förvaltning. En ny förvaltningschef rekryterades med start från mars vilket innebar att socialnämnden leddes av två förvaltningschefer, en för äldreomsorgen och en för individ- och familjeomsorgen ihop med funktionshinderverksamheten.

Nolåns förskola med fyra avdelningar startade i april 2019. Förskolan är ett provisorium då det handlar om moduler som kommunen hyr, i avvaktan på att Fjällastorps förskola är färdig.

Under 2019 fattades beslut om att delar av lokalerna på Hembygdsvägen ska renoveras och anpassas för daglig verksamhet enligt LSS. För att möjliggöra flytten har en arbetsgrupp med deltagare från samhällsbyggnadsförvaltningen och socialförvaltningen skapats och planeringen är inledd.

Antalet ärenden inom individ- och familjeomsorgen har ökat under året. Förvaltningen har varit dåligt rustad för att hantera detta mot bakgrund av hög personalomsättning och höga sjuktal. Det har inneburit att handläggningen tagit längre tid vilket ökat risken för att mer akuta åtgärder till slut har varit tvunget att vidtas, vilket oftast också brukar innebära högre kostnader.

Inom äldreomsorgen har beläggningen på särskilt boende och på korttidsenheten ökat. Det är i slutet av året även kö till särskilt boende. Inom hemtjänsten har det också handlat om fler brukare jämfört med 2018. Under året har Tingshuset, som används

för bl.a. möten, representation och vigslar, flyttats och iordningsställt och sedan invigts i augusti, (själva huskroppen flyttades i februari). Flytten var en förutsättning för att försäljningen av den ursprungliga tomten skulle kunna ske. Där kommer lägenheter och affärslokaler framöver att byggas. I Tingshuset har bl.a. ventilationen moderniserats och bergvärme installerats. I det tegelröda arresthuset har ett nytt betonggolv gjutits och byggnaden har fått ny el och jordfelsbrytare. Utanför har kommunens entreprenör byggt den nya Tingshusparken med gångar, bänkar, belysning, gräsytor och nyplanterade träd, som också binder ihop de båda byggnaderna.

Lokalerna på Lokes väg, är slutbesiktigade och kan därmed nyttjas. Nya ventilationsaggregat har satts in för att uppfylla lagkraven. Lokalerna var ursprungligen uppförda för att hantera den stora flyktingströmmen 2015 men har av olika skäl stått tomma.

Stiftelsen har påbörjat nybyggnation av 24 lägenheter på Odinslund (beräknad inflyttning augusti 2020) och tecknat avtal för att påbörja byggnation av 13 bostäder i Töllsjö.

Kommunchefen valde att sluta sin anställning före sommaren, under resterande del av året var HR-chefen även t.f. kommunchef. Ny kommunchef är tillsatt och började sin anställning den 7 januari 2020.

Politiska beslut

Den 1 juli 2019 började nya bestämmelser i skollagen (2010:800) att gälla för förskoleklass och åk 1-3. Då infördes Läsa, skriva, räkna – en garanti för tidiga stödinsatser. Huvudmannen ansvarar för att det finns tillräckliga organisatoriska och ekonomiska förutsättningar att uppfylla garantin. Det är en ny arbetsuppgift för lärarna i förskoleklass och innebär en förändrad och utökat ansvar.

Det blev krav på legitimation i fritidshemmet fr.o.m. den 1 juli 2019. Lärare i fritidshem är ett bristyrke på såväl nationell som lokal nivå. Utbildningsnämnden ser över möjligheterna att tillsammans med övriga sjuhäradskommunerna och högskolan i Borås påbörja en arbetsplatsförlagd utbildning.

Alla förskolechefer och rektorer som en huvudman anställer måste ha pedagogisk insikt som de ska ha skaffat sig genom både utbildning och erfarenhet. Från den 1 juli 2019 benämns förskolechef rektor och omfattas av befattningsutbildningen för rektor

rer. Det finns i Bollebygd tre rektorer i förskolan som alla uppfyller dessa krav.

Den omdebatterade nedläggningen av Arbetsförmedlingens kontor har haft begränsad påverkan på verksamheterna i Bollebygds kommun då man sedan tidigare har en välfungerande arbetsmarknadsenhet (AME). Den enda nu synbara effekten av nedläggningen av Arbetsförmedlingen är att AME får färre remisser från myndigheten vilket kommer att innebära att verksamheterna tvingas utveckla en höjd effektivitet för att fånga upp personer som kan vara aktuella för verksamheten.

Utvecklingen på arbetsmarknaden

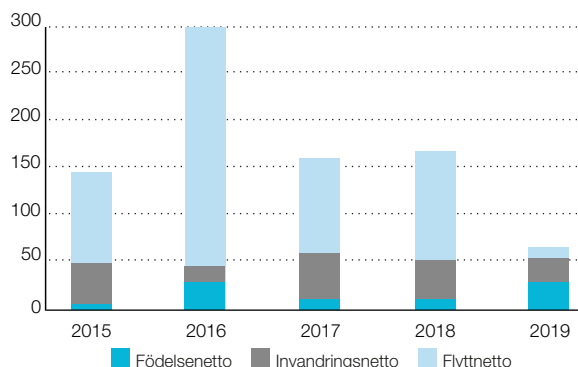
Bollebygds kommun har en låg arbetslöshet. I slutet av året var 2,4 procent öppet arbetslösa, det motsvarade 112 personer. Utöver dessa var det 1,4 procent som deltog i ett program med aktivitetsstöd, det motsvarade 66 personer. I genomsnitt var den öppna arbetslösheten 3,7 procent i länet samt 2,9 procent som deltog i program med aktivitetsstöd. Arbetslösheten i kommunen har inte ändrats särskilt mycket under de senaste åren.

Befolkning

Befolkningen har under året ökat med 68 personer, eller 0,7 procent. Jämfört med tidigare år är det en blygsam ökning, man får gå tillbaka till 2013 för att hitta en mindre ökning. Det är flyttnettot som sticker ut med endast ett överskott med åtta personer, de senaste fem åren har det alltid legat över 100 personer.

	2018	2019
Antal invånare början av året	9 262	9 427
Antal födda	87	97
Antal döda	-76	-66
Födelsenetto	11	31
Inflyttning	616	570
Utflyttning	-500	-562
Flyttnetto	116	8
Invandring	65	58
Utvandring	-26	-33
Invandringsnetto	39	25
Antal invånare slutet av året	9 427	9 495

Förändring av befolkningen 2015-2018

Förskoleåldrarna har minskat med 32 stycken jämfört med 2018, även lågstadieåldrarna har minskat något, medan högstadie- och gymnasieåldrarna har ökat. Samtliga skolåldrar tillsammans har ökat med 26 personer vilket motsvarar 1,6 procent. Om man slår samman alla åldrar mellan 1-18 år har faktiskt antal barn minskat med 6 personer mellan 2018 och 2019.

Åldrar	Grupp	Antal invånare dec. 2019	Förändring ett år
0	Nyfödd	99	+8
1-5	Förskola	570	-32
6-9	F-klass + lågst.	531	-15
Varav 7-9	Lågstadie	388	-38
10-12	Mellanstadie	408	+16
13-15	Högstadie	368	+2
16-18	Gymnasium	353	+23
19-64	Vuxen	5 173	+20
65-74	Yngre pensionär	1 120	-2
75-84	Äldre pensionär	668	+37
85-	Äldre äldre	205	+11
	Summa	9 495	+68

Andra faktorer som leder till behovsförändringar avseende kommunal service

Ökad ärendemängd inom individ- och familjeomsorgen (IFO) Under 2019 har de senaste årens trend med ökat antal ärenden fortsatt inom både vuxenenheten och enheten för barn och unga. Under 2018 inledde individ- och familjeomsorgen totalt ca. 290 ärenden och under 2019 steg antalet till ca. 490 ärenden. Antalet orosanmälningar gällande barn som far illa steg från 143 stycken år 2018 till 246 stycken under 2019. Det finns flertalet anledningar till det ökade antalet ären-

den men anledningarna skiljer sig mycket beroende på vilket område ärendet rör. Det tydligaste området är att antalet ärenden som rör bistånd till äldre har ökat under året vilket beror på att kommunen har ett ökat antal äldre och då ökar också behovet av stöd. Att antalet barnfamiljer i ekonomiskt bistånd har ökat beror sannolikt till viss del på att familjer som tidigare har omfattats av etableringsstöd nu har avslutat sin etablering utan att det har lett till arbete och de har därför behövt ansöka om försörjningsstöd. Att antalet orosanmälningar har ökat är mer komplext och kan bero på flertalet orsaker. Dels kan man se att fler verksamheter har uppmärksammat sin skyldighet att göra en orosanmälan om de misstänker att ett barn far illa vilket gör att individ- och familjeomsorgen nu får orosanmälningar från verksamheter som inte tidigare lämnat sådana. Under 2019 har färre antal barn placerats utanför det egna hemmet jämfört med 2018, däremot har kostnaderna för placeringarna totalt varit högre, då vårdbehovet har varit högre. För vuxenheten har antalet placeringar ökat under 2019 jämfört med 2018 och det rör sig då framförallt om skyddsplaceringar, alltså där individer placeras utanför hemmet på grund av hot om våld från närstående. Sådana boenden är mycket kostsamma. Sammantaget har den ökade ärendemängden inom IFO resulterat i att utredningstiderna ökat och det tar längre tid från ansökan eller anmälan till beslut.

Det är viktigt med stabilitet och kontinuitet bland personalen, då det finns risk för mer kortsiktiga (och dyrare) åtgärder om klienter ofta får möta ny personal. Personalomsättningen bland handläggarna och cheferna har varit mycket stor under flertal år. En större extern undersökning eller genomlysning av verksamheten kommer att göras under 2020.

Grundsärskola

Elever mottagna i grundsärskolan har ökat. Grundsärskolan är en skolform för elever som på grund av utvecklingsstörning eller bestående hjärnskada inte bedöms nå upp till kunskapskraven i grundskolan. Bollebygds kommun har idag ingen grundsärskola. Elever som mottas i den obligatoriska grundsärskolan erbjuds att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundsärskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). Bollebygd har haft få elever de senaste åren. Den ökning som sker är förväntad och rimlig. Totalt går drygt en procent av alla elever i den obligatoriska skolan i en grundsärskola.

Äldreomsorgen – ökade behov

Beläggningsgraden på Bollegården är högre än vad som beräknades till budget 2019. Beläggningsgraden på den somatiska avdelningen har legat mellan 101-104 procent under året. På enheten för boende för demenssjuka är förhållandena liknande, mellan 98-101 procent. Vårdtyngden ökar när fler drabbas av demenssjukdom. På den somatiska enheten har ca 40 procent av de boende utvecklat en demenssjukdom. Fler än tidigare behöver hjälp av två personal samtidigt och parboende förekommer oftare.

Det råder brist på platser på särskilt boende och det har bildats kö. Hittills har sju beslut rapporterats till IVO som ej verkställda. Kommunen riskerar vite om bristen på boendeplatser fortsätter. Socialförvaltningen har påtalat vikten av att bygga nytt för att öka antalet platser på särskilt boende, samt även uttryckt önskemål om fler trygghetsboenden i kommunen.

Korttidsboendet har varit mycket ansträngt under hela året mycket på grund av att fler brukare bor på korttidsenheten i väntan på permanentboende där det nu är kö. Korttidsboendet har 9 rum varav några kan dubbelbeläggas vid behov, under året har de varit dubbelbelagda mer eller mindre hela tiden.

Bostadsanpassning

Antalet bostadsanpassningsärenden ökade med cirka 25 procent jämfört med tidigare år. Förutom ökning av antalet ärenden har ärendena ofta också krävt mer omfattande insatser i form av ombyggnationer av badrum samt installation av hissar, vilket driver kostnader. Det kan handla om en del tillfälliga ökning, men klart är att det ökade antalet äldre kommer leda till fler bostadsanpassningsärenden framöver.

Digitalisering

Arbetet med digitalisering är enligt Sveriges kommuner och regioner avgörande för att effektivisera kommunerna och därigenom kunna hantera de ökade behoven av service som kommer av att det framför allt blir fler äldre men också fler barn och unga. Inom utbildningsförvaltningen har man under året påbörjat en utbildning för att höja lägsta-kompetensen hos samtliga pedagoger inom området IKT (informations- och kommunikationsteknik). Användningen av digitala läromedel är mycket hög och det finns personal inom alla enheter som arbetar med att dela erfarenheter och kunskap kring digitalisering. Programmering är numera en del av ämnena matematik och teknik. Centralt i kommunen har man

infört verktygen E-serve (bokningssystem m.m.), Project companion (planeringssystem) och Infocaption (intern utbildning m.m.). Webbsändningarna av kommunfullmäktiges möten har uppgraderats och ett nytt telefoniavtal finns på plats som gör att mobila tjänster kan utvecklas effektivare. Arbetet med nyckelfria lås inom hemtjänsten pågår och detta beräknas vara infört hösten 2020.

Risker

Finansiella risker

Kommunkoncernen hade vid årsskiftet lån på totalt 412 mnkr (samtliga hos kommuninvest). På grund av det låga ränteläget är räntebindningstiden förhållandevis låg, 1,5 år i genomsnitt i kommunen och drygt två år i stiftelsen. En snabb ränteuppgång skulle påverka kostnaderna inom 1-2 år. Genom att tillsammans med långgivaren bevaka marknaden och agera snabbt bör risken för betydande kostnadsökningar kunna minskas betydligt.

Kommunen står inför ett omfattande investeringsbehov, risken är att driftresultaten de närmaste åren inte i någon större omfattning kan bidra till dessa vilket innebär lånefinansiering. Enligt plan 2020-2022 ligger enbart skattefinansierade investeringar på mer än 300 mnkr avseende förskola, skola, LSS-boende mm. Eftersom dessa sannolikt till stor del kommer lånefinansieras kommer kommunens skulder fördubblas de närmaste åren vilket innebär en allt större ränterisk.

Avseende placeringar har kommunen drygt 5,0 mnkr placerade i fonder. Avkastningen på dessa har varit hög de senaste åren, medlen är placerade utefter den finanspolicy som antagits gällande valutaexponering och så vidare. Den allra största delen av kommunens likvida medel finns idag som vanlig banktillgodohavande med ingen eller mycket låg ränta.

Stiftelsens finansiella risker

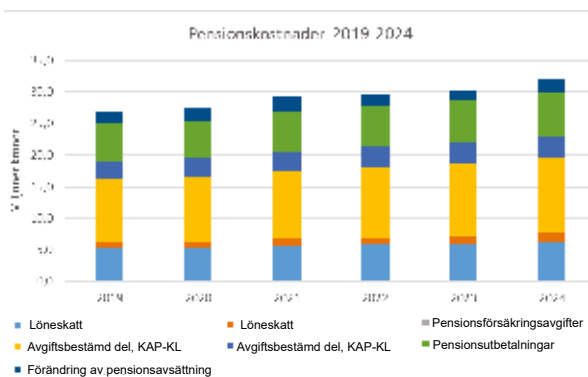
Stiftelsen har en relativt hög skuldsättningsgrad, soliditeten var 17,6 procent 2019. Detta innebär att ränteutvecklingen utgör en risk. Genomsnittsräntan på stiftelsens lån var 0,29 procent (0,19 procent år 2018), vilket är lågt. Lånen är också bundna på relativt kort tid, av skulderna på 217 mnkr så förfaller 97 mnkr inom två år och inga lån är bundna på över fem års tid. Räntexponeringen är alltså i nuläget väldigt gynnsam för stiftelsen, om än riskfylld, om lånen binds på längre tid innebär det högre rän-

tekostnader. Samtidigt är efterfrågan mycket stor på stiftelsens bostäder, vakansgrad och hyresbortfall är mycket lågt och bedöms också vara det under överskådlig tid. Samtliga fastigheter som ägs av stiftelsen är försäkrade till fullvärde.

Kommunens pensionsförpliktelser

De totala pensionsförpliktelserna uppgick till 178,3 mnkr, av denna utgjorde 35,6 mnkr avsättningen i balansräkningen och resterande 142,7 mnkr utgjorde ansvarsförbindelsen utanför balansräkningen. Redovisningen är i enlighet med lagstiftningen. Kommunen har inte tryggt förpliktelserna genom försäkring eller stiftelse, samtliga är så kallade återlånade medel. I balansräkningen finns 5,1 mnkr i olika placeringar men dessa är inte specifikt öronmärkta för just pensionsförpliktelserna.

Kommunen har bytt pensionsadministratör under året, från KPA till Skandia. Någon större skillnad i prognosberäkningarna mellan företagen har inte kunnat ses.

Kostnaden för pensioner kommer att öka. Fram till 2024 handlar det om ca 5 mnkr totalt, dvs i snitt 1 mnkr per år, vilket motsvarar en årlig kostnadsökning på ca 3,5 procent. Ökningen är dock beräknad på ett oförändrat antal anställda och även oförändrade räntenivåer. Även om det kräver en hantering i kommunens budget så är det långt ifrån den största utmaningen som kommunen har att hantera i framtiden. Kommunens totala pensionsförpliktelser utslaget per invånare är något lägre än genomsnittet för landets kommuner: 2018 var det 19 101 kr/invånare medan snittet för alla kommuner var 23 100 kr.

En del kommuner väljer att försäkra hela eller delar av den förmånsbaserade pensionskulden, ca en tredjedel har valt att göra det och i de flesta fall är det en mindre del som försäkras.

Arbetsmarknad och pendling

En stor del av befolkningen pendlar till arbete i annan kommun. Av de som bor i kommunen och har ett arbete så är det bara 31 procent av dessa som också arbetar på en arbetsplats belägen i kommunen. Övriga pendlar alltså ut, främst till Göteborg, Borås och Härryda. Av de som arbetar på en arbetsplats i kommunen så är det drygt hälften som också bor här, övriga pendlar in från främst Borås. Goda kommunikationer är alltså oerhört viktigt för invånarna. Då invånarna arbetar över ett stort geografiskt område och inom flera branscher så är robustheten större mot nedgångar i branscher eller konkurser i enskilda företag.

Några stresstester

Nedan anges vilka effekter som olika förändringar innebär på kommunens ekonomi. Avseende skatteunderlaget påverkar rikstrenden betydligt mer än utvecklingen i den egna kommunen i och med inkomstutjämningsystemet.

Förändring ränta 1 %	+/- 5,0 mnkr
Skatteunderlaget, förändring 1 % (riket)	+/- 2,0 mnkr
Personalkostnader 1 %	+/- 3,7 mnkr
Skattesats 1 kr	+/- 22,0 mnkr
Börsindex 10 %	+/- 0,5 mnkr

Andra händelser av väsentlig betydelse

Hulta golfklubb, belägen strax norr om tätorten Bollebygd, försattes i konkurs i oktober 2019, till följd av ett mycket ansträngt ekonomisk läge till följd av stort medlemstapp. Kommunen hade under 2011 ingått en borgen med 4,7 mnkr. Föreningens bank ställde till följd av konkursen ett krav på kommunen för de lån som föreningen hade om ca 3,6 mnkr. Kommunens resultat 2019 har belastats med en kostnad på 3,0 mnkr efter att man i samråd med konkursförvaltaren bedömt att 0,65 mnkr kan fås tillbaka från konkursboet.

Den tidigare renhållningsentreprenören har ställt krav på kommunen avseende insamling av hushållsavfall 2016-2018. Tvisten gäller olika tolkningar av beräkningsmodellen som ligger till grund för beräkningen av ersättning samt även längden på sträckorna och vid vilka fastigheter ersättning för gångavstånd ska utgå. Entreprenören har även ställt krav mot Marks kommun av samma anledning. Rättslig process pågår men någon förlikning har ännu inte gjorts, bedömningen är att kravet saknar grund till stor del, någon kostnad har inte bokats upp.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunens mål- och budgetarbete

Kommunens styrmodell beslutades under 2016 i kommunfullmäktige och slår fast de principer som gäller avseende ansvarsfördelning och roller i mål- och budgetprocessen. Kommunfullmäktige fastställer vision och mål och nämndernas budgetramar. Inför 2019 började processen med att kommunstyrelsen i februari 2018 beslutade om budgetförutsättningarna. I dessa ingår en befolkningsprognos och prognosticerade volymer i kommunens verksamheter, prognoser för den ekonomiska utvecklingen och en del prioriterade frågor som bör beaktas. Preliminära ramar för nämnderna och en preliminär investeringsbudget tas fram. Respektive nämnd tog sedan fram egna budgetunderlag utifrån den preliminära ramen, dessa beslutades under maj. Slutlig budget inklusive målen beslutades av kommunfullmäktige i december 2018.

Nämnderna kan även fritt besluta om egna mål för sin verksamhet samt relevanta nyckeltal. För 2019 så beslutade utbildningsnämnden om två och socialnämnden om sex egna mål.

Uppföljning av mål och ekonomi sker kontinuerligt, vid fyra tillfällen per år delges fullmäktige det ekonomiska resultatet och förväntad årsprognos. Målen följs upp i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Styrmodellen är under omarbetning, förslaget blev dock återremitterat i kommunfullmäktige i februari 2020.

Kommunens arbete med intern kontroll

Arbetet med internkontroll regleras i det reglemente som beslutades under 2015. Där fastslås kommunstyrelsens och övriga nämnders ansvar. Kortfattat innebär det att varje nämnd ska göra en risk- och väsentlighetsanalys årligen och sedan rapportera vilka kontroller som gjorts och resultaten av dessa. Kommunstyrelsen ska årligen utvärdera den samlade interna kontrollen och rapportera detta till kommunfullmäktige samt eventuellt föreslå förbättringar. Kommunstyrelseförvaltningen gör dessutom vissa stickprovskontroller årligen, en plan för detta presenteras i kommunstyrelsen.

Styrning av Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder

Kommunfullmäktige utser ledamöter till stiftelsens styrelse för varje mandatperiod, totalt tio stycken inklusive ersättare. Styrelsen utser VD. Det är främst

via de olika partierna och deras dialog med sina representanter i stiftelsens styrelse som påverkan kan ske politiskt.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Avstämning av mål för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige beslutade för 2019 om två finansiella mål:

1. *Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.*

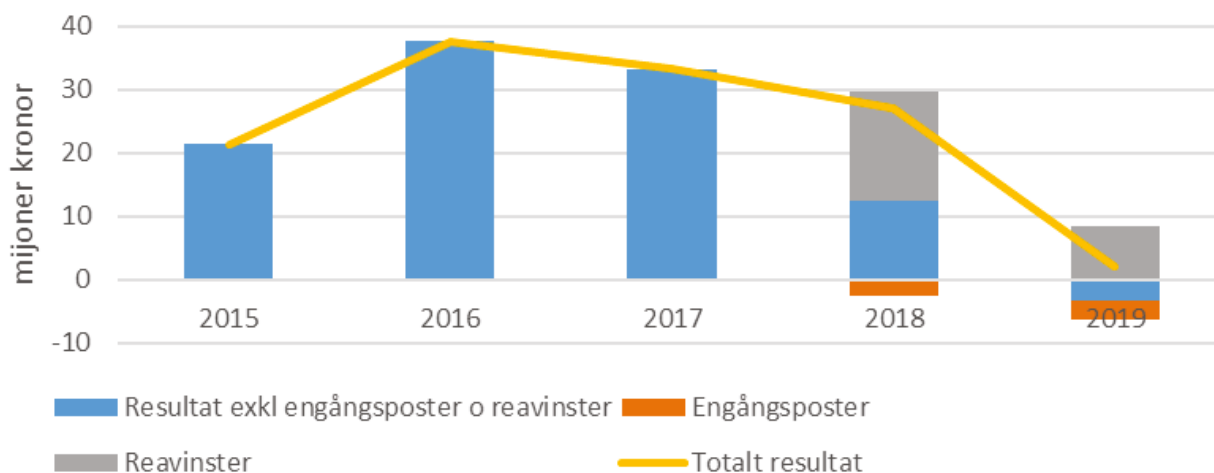
Kommunens resultat 2019 var ett överskott med 2,2 mnkr, det motsvarar 0,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

Kommunen har haft goda resultat under de senaste åren och att nå målet om 3 procent har aldrig varit något problem, inte heller att nå 4 procent, som må

let var för åren t.o.m. 2018 har varit något problem. Formuleringen ”över tid” har tolkats som ett ovägt genomsnitt av de senaste tre årens resultat

I målet så angavs inget om att reavinster eller andra engångsposter ska exkluderas, dessa har varit aktuella för 2018 och 2019. Rimligtvis bör reavinsterna exkluderas, vilket innebär att resultatet minskas till -1,1 procent för 2019 och 1,9 procent för 2018. Genomsnittet för de tre senaste åren blir 2,5 procent vilket innebär att målet inte nås.

Reavinsterna uppgick till 17,2 mnkr för 2018 och 8,5 mnkr för 2019 och består av tomtförsäljningar. Engångsposterna utgjorde för 2019 Hulta golfklubbs konkurs och infriandet av kommunens borgen som beräknats till 3 mnkr, inklusive 650 tkr som kommunen antar fås tillbaka.

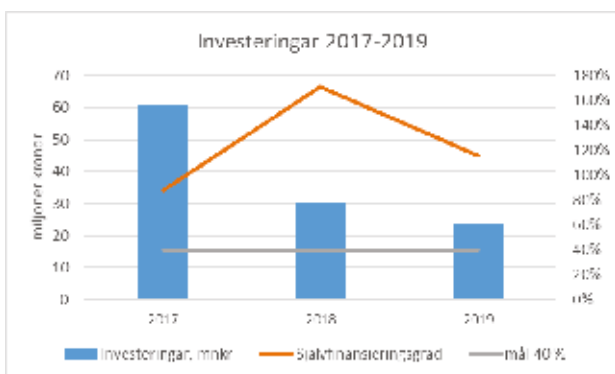

Kommunens resultat de senaste fem åren i miljoner kronor. Resultatet har för 2018 och 2019 bestått av reavinster samt vissa engångsposter, för åren 2015-2017 förekom inte det. Linjen visar det totala resultatet som för 2019 var 2,2 mnkr.

	2015	2016	2017	2018	2019
Resultat	4,9 %	8,1 %	6,6 %	5,2 %	0,4 %
...snitt senaste tre åren	3,0 %	4,9 %	6,5 %	6,6 %	4,1 %
Exklusive reavinster	4,9 %	8,1 %	6,6 %	1,9 %	-1,1 %
...snitt senaste tre åren	3,0 %	4,9 %	6,5 %	5,5 %	2,5 %

2. Över tid ska minst 40 procent av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel.

Skattefinansierade investeringar och exploateringar uppgick till 23,6 mnkr 2019. Resultatet ihop med avskrivningarna uppgick till drygt 27 mnkr vilket innebär att samtliga av dessa investeringar har kunnat finansieras med egna medel (116 procent). Även ihop med 2018 och 2017 nås målet om minst 40 procent självfinansiering med god marginal.

Diagrammet visar investeringsvolymen (staplarna) för åren 2017-2019. Detta är de skattefinansierade investeringarna samt exploateringarna, avgiftsfinansierade investeringar ingår inte, dvs. de ska finansieras genom VA-taxan.

Nettokostnadsutvecklingen

Verksamhetens nettokostnader ökade med 9,7 procent medan skatteintäkterna ökade med 6,3 procent. Det är viktigt att nettokostnaderna långsiktigt inte ökar mer än skatteintäkterna, men under de tre senaste åren har det dessvärre varit så. Totalt har då nettokostnaderna ökat med drygt 17 procent medan skatteintäkterna ökat med drygt 10 procent. Om reavinstererna exkluderas så blir ökningen av nettokostnaderna högre, ca 19 procent.

Personalkostnaderna

Personalkostnaderna ökade totalt med 3,3 procent. Om man exkluderar pensionskostnaderna –som

var relativt höga 2018 pga. engångseffekter– så blir ökningen mellan åren 4,7 procent istället. Det är en lägre ökningstakt än vad som var fallet under åren 2015-2018, där personalkostnaderna, exklusive pensionerna, har ökat i snitt med hela 10 procent per år. I snitt så fick varje person som var med i löneöversyn 2019 en löneökning på 2,5 procent. Skillnaden mellan 4,7 och 2,5 är 2,2 procent vilket främst består av volymökningar av personal, mellan december 2018 och december 2019 hade antalet anställda personer ökat med 2,0 procent.

Övrigt kring intäkter och kostnader

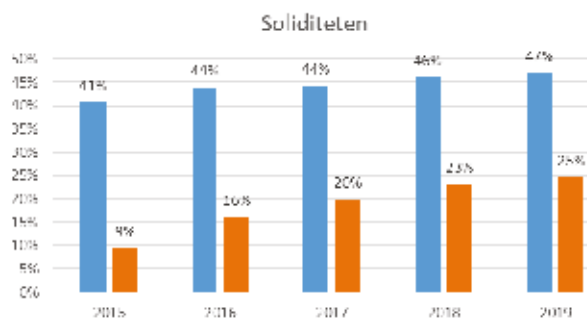
Intäkterna uppgick till 117,3 mnkr vilket är lägre än 2018 (121,9 mnkr). Minskningen beror främst på att reavinstererna var högre 2018 men statliga bidrag från Migrationsverket var också lägre.

Kommunens kostnader för bidrag var knappt 3 mnkr högre vilket beror på högre kostnader för bostadsanpassningsbidrag och mer ersättningar som kommunen betalar till Försäkringskassan för det så kallade 20-timmarsansvaret inom assistansen. Kostnaden för försörjningsstöd är enbart 2,5 procent högre (172 tkr).

Kostnaden för köpt verksamhet var hela 21,4 mnkr högre jämfört med 2018. Av denna ökning så står individ- och familjeomsorgen för 16,0 mnkr. Procentuellt är det en mycket kraftig ökning, ungefär tre gånger högre kostnad än 2018. Övriga delar inom köpt verksamhet som har ökat är relativt jämnt fördelat mellan skola och funktionshinder. Kostnaden för inhyrd personal ökade från 2,4 till 3,2 mnkr. Övriga kostnader förutom det ovanstående utgjorde 70,9 mnkr vilket är ca 500 tkr mer än 2018.

Ekonomisk ställning

Eftersom kommunens totala resultat varit positivt och skulderna har minskat så har soliditeten stärkts något jämfört med 2018, från 46 till 47 procent. Om ansvarsförbindelsen avseende pensioner räknas in så blir soliditeten 25 procent, även den har stärkts jämfört med 2018.

Användningen av leasing

Typ	Framtida leasingavgifter (tkr) förfaller:	per 2019	per 2018
Operationell leasing	Inom 1 år	3 700	4 976
	Senare än 1 år men inom 5 år	1 956	3 297
	Senare än 5 år	0	0
Finansiell leasing	Inom 1 år	168	72
	Senare än 1 år men inom 5 år	798	398
	Senare än 5 år	0	0

Kommunen leasar främst fordon inom hemtjänst och övrig omsorgsverksamhet samt inom samhällsbyggnadsverksamheten. Även viss datautrustning leasas. Uppgifter om framtida minimileaseavgifter (i tkr) som ska betalas inom de närmaste fem åren finns i tabellen.

Budgetavvikelser

Nämnd	Helår 2019			Helår 2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
<i>Belopp är i tkr</i>				
Kommunfullmäktige	-1 446	-1 417	-49	-946
Kommunstyrelsen	-51 152	-55 858	4 706	-57 114
Utbildningsnämnden	-266 690	-270 091	3 401	-248 984
Socialnämnden	-190 951	-173 716	-17 235	-160 880
Samhällsbyggnadsnämnden	-37 499	-37 194	-305	-33 706
Revisionen	-925	-816	-109	-808
Valnämnden	-193	-180	-13	-167
Överförmyndare	-751	-780	29	-713
Jävsnämnden	-33	-70	37	-16
Summa nämnder	-549 660	-540 122	-9 538	-503 334
Ofördelad budget	0	-2 000	2 000	0
Lönerörelse	0	-670	670	0
Räntenetto, (inkl. finansförvaltn.)	-7 467	-6 700	-767	-11 133
Borgen Hulta golfklubb	-3 000	0	-3 000	-
Anläggningsbidrag	-480	-480	0	-
Återställn av avsättningen	-	-	-	6 000
Återställning av Kråkvägen	-	-	-	-3 216
Reavinster	8 527	0	8 527	17 222
Summa ovan	-552 080	-549 972	-2 108	
Skatteintäkter och generella statsbidrag	554 286	550 000	4 286	521 445
Årets resultat	2 207	28	2 178	26 985

Tabellen ovan visar nämndernas budgetavvikelser och utfall. Kommunens budgeterade resultat i bokslutet var 28 000 kronor (28 tkr). Eftersom nämndernas utfall även innehåller delar av finansnettot så är tabellen inte fullt jämförbar med kommunens resultaträkning.

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige lämnade ett underskott med -49 tkr. Orsaken till underskottet är att flera utbildningar har hållits med nyvalda ledamöter i början av 2019. För detta så har ledamöterna erhållit arvode och flera av deltagarna har tillhört andra nämnder. För enkelhetens skull så har samtliga dessa arvodeskostnader belastat kommunfullmäktige och inte fördelats på respektive nämnder. Samma sak gäller även det arvode som ledamöterna får för att läsa elektroniska handlingar, även detta har belastat kommunfullmäktige för enkelhetens skull.

Kommunstyrelsen

Resultatet för 2019 var ett överskott med 4,7 mnkr. Överskottet beror på bl.a. att hyreskostnaderna inte blivit så höga som budgeterat eftersom två lokaler inte ansågs färdiginvesterade förrän en bit in på året och därmed genererades inga hyreskostnader för kommunstyrelsen, det gav ett överskott på 1,4 mnkr. Inom IT-verksamheten var det överskott med 1,1 mnkr då en del inköp inte genomförts i den takt som tidigare planerats. Det är även överskott för personalkostnaderna då en tjänst varit vakant under senare delen av året. Kostnader för arkivkon-

sult var klart lägre än 2018, då det arbetet till största delen är färdigt, vilket också bidrog till överskott mot budget. Slutligen så bidrog inköpsstoppet från september med att minska de övriga kostnaderna.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden totalt sett redovisar ett överskott på 3,4 mnkr. Förskolan redovisar ett överskott på 4,1 mnkr till följd av de personalneddragningar, 3 tjänster samt minskning av timvikarier, som inleddes under våren och som möjliggjorts av minskade volymer förskolebarn. Verksamheten grundskola och fritidshem redovisar ett underskott på -4,0 mnkr, högre personalkostnader än budgeterat var orsaken. Personalkostnaderna är höga p.g.a. av högre bemanning i form av bl.a. elevassistenter avseende elever med omfattande stödbehov och för året en stor ökning av särskoleelever. I juni tilldelades särskolan ett tilläggsanslag på 4,0 mnkr till följd av de ökade volymerna. Utöver detta har verksamheten minskat med 15 tjänster främst fr.o.m. höstterminen för att nå en budget i balans under 2020. Gymnasieskolan redovisar ett positivt resultat på 1,9 mnkr. I juni tilldelades gymnasieverksamheten ett tilläggsanslag på 3,0 mnkr för ökade volymer och kompensation för att kostnader för busskort inte ingått för de ökande volymerna i budget. Fritidshem och främst förskolan har minskade elevvolymer medan grundskolan och främst gymnasiet har en stor ökning jämfört med budgeterade volymer

Socialnämnden

Socialnämnden redovisar ett underskott på -17,2 mnkr. Det är underskott inom både äldreomsorg, funktionsnedsättning och individ- och familjeomsorgen. Äldreomsorgens underskott på -1,8 mnkr finns främst inom hemtjänsten där volymerna har ökat. De beslutade timmarna har t.ex. ökat med 12 procent. Antalet brukare som har mer än 120 timmar hemtjänst i månaden har ökat och var 11 stycken i slutet av året, vilket är ganska många. Har man så många timmar så brukar det rent ekonomiskt vara mer fördelaktigt att bo på ett särskilt boende istället, men detta beror naturligtvis både på den enskildes önskan men också tillgången på platser. Nettokostnadsökningen för hela äldreomsorgen är 4,5 procent jämfört med 2018.

Område funktionsnedsättning visar ett underskott på -4,4 mnkr. Inom assistansverksamheten är det ett underskott på -1,5 mnkr. Främst handlar det om att Försäkringskassan inte ersätter kommunen fullt

ut för den assistans som utförs, orsakerna kan vara flera, bl.a. att kommunen bedömt behoven som större än Försäkringskassan och att detta även utförs av kommunen. När det handlar om det så kallade 20-timmarsansvaret så har antalet ökat mot tidigare år vilket gett ett underskott på -0,8 mnkr.

Boende för funktionshinder följer budget någorlunda medan daglig verksamhet visar underskott med -0,6 mnkr. Individ- och familjeomsorgen slutligen visar ett underskott med hela -11,3 mnkr. Orsaken är främst mycket kraftig kostnadsökning för köpta platser, ca 15 mnkr högre kostnad än 2018. Antalet skiljer sig inte så stort från 2018 men kostnaden per plats är mycket högre. Omfattningen på detta var inte känd vid ingången av 2019 utan var något som har utvecklats under året.

Samhällsbyggnadsnämnden

Nämnden redovisade ett underskott på -0,3 mnkr. Den främsta anledningen till underskottet var en stor ökning av bostadsanpassningsbidrag som översteg budgeten med 1,9 mnkr, orsaken var ett antal kostnadskrävande insatser. Arbete med översiktsplan och andra planer har inte utförts i förväntad omfattning samtidigt som en del tjänster varit vakanta vilket innebar ett överskott avseende fysisk och teknisk planering. Dyrare vinterväghållning (flisning och halkbekämpning) i början på året samt betydligt högre kostnader för lagning och elkostnader för gatubelysning genererade ett underskott inom gator och vägar. Miljö- och hälsoskydd har tagit in mer intäkter än beräknat. De ökade intäkterna kan till stor del relateras till avloppstillsynen som pågår utefter fastställda riktlinjer.

Övriga nämnder

Övriga nämnder är revisionen, valnämnden, överförmyndaren och jävsnämnden. Resultatet för dessa är tillsammans -56 tkr. Detta är små verksamheter som inte ska avvika från budget i någon större utsträckning. Revisionen har ett underskott på 109 tkr men detta beror bl.a. på inköp av ett antal datorer. Under 2019 har revisionen haft både nyvalda ledamöter och några ledamöter från den avgående revisionen som alltså avslutar sina uppdrag först då 2018 är färdigreviderat, det har inneburit något högre arvodeskostnader än vad som var budgeterat. Det är dessa två faktorer som ligger bakom revisionens underskott.

Övriga poster

Den ofördelade budgeten på 2,0 mnkr har inte nyttjats under året, så var fallet även 2018, och det ger följaktligen ett överskott på 2,0 mnkr. Lönerörelsen var ursprungligen budgeterad till 9,0 mnkr men de belopp som medarbetarna har fått i löneöversynen motsvarade en kostnad på drygt 8,3 mnkr och det är detta som nämnderna fått i extra budgetram under året. Då ingår en schablon för löneökningar för timavlönade också. Kvar finns 670 tkr som ger ett överskott. Utfallet för räntenetto inklusive finansförvaltningen var 0,7 mnkr sämre än budgeterat. Pensionskostnaderna följde budgeterat hyfsat, däremot ökade semesterlöneskulden något. Infriad borgen för Hulta golfklubb har beskrivits i avsnittet andra händelser av väsentlig betydelse, det är här kostnaden tas på 3,0 mnkr. Reavinster på 8,5 mnkr var främst försäljning av tomter på Tyftet 2, ca 5,3 mnkr, men även försäljning av en bit mark för 1,6 mnkr. Försäljningen av marken där Tingshuset stod samt flytten av huset gav en nettointäkt på 1,7 mnkr. Se mer i avsnittet om redovisningsprinciper kring hanteringen. Skatteintäkter och generella statsbidrag var 4,3 mnkr bättre än budgeterat.

Det budgeterade resultatet

De extra tillskotten som två av nämnderna har fått under året har tagits från det budgeterade resultatet. I kommunfullmäktiges budget för 2019, som beslutades i december 2018 så var det budgeterade resultatet 12,2 mnkr. Men i och med att först utbildningsnäm-

den och sedan socialnämnden har erhållit 7,0 respektive 5,2 mnkr så är det budgeterade resultatet istället 28 tkr. Hanteringen med att äska extra budgetmedel under löpande år och sedan erhålla dessa skapar en hel del extra arbete och försvårar jämförelser under året kring nämndernas ekonomi. När uppföljningar görs under året så kan en avvikelse i början på året på t.ex. -3 mnkr förbättras till -1 mnkr, men detta kan alltså bero på extra budgetmedel och inte på något konkret arbete med åtgärder. Ytterligare arbete behöver sedan läggas på att förklara dessa förändringar.

Prognossäkerheten under året

Nämnderna har lämnat prognoser vid fyra tillfällen under året. Prognoserna för skatteintäkter, räntenetto m.m. och reavinster har stämt hyfsat bra, speciellt med tanke på att det kan handla om ganska svåra delar att prognosticera. Nämnderna däremot har inte träffat särskilt rätt. För att utvärdera prognossäkerheten måste man exkludera de extra budgettilldelningarna. Utbildningsnämnden började med ett stort underskott som sedan förbättrades allteftersom åtgärder gav effekt, från augusti stämde prognoserna mycket bra. Socialnämndens prognoser blev succesivt sämre, men det berodde till stor del på att flera köpta platser inte var kända i början av året och därefter inte heller hur lång tid de skulle verkställas.

Samhällsbyggnadsnämndens prognoser underskattade den höga kostnadsutvecklingen avseende bostadsanpassningsbidrag i slutet av året.

Nämnd/motsv.	februari	april	augusti	oktober	Bokslut
Kommunfullmäktige, m.fl.*	0	-200	-180	-200	-105
Kommunstyrelsen	0	0	2 700	4 000	4 706
Utbildningsnämnden	-12 500	-8 600	3 500	3 100	3 401
<i>Exkl extra budgettilldelning 7,0 mnkr</i>	<i>-12 500</i>	<i>-8 600</i>	<i>-3 500</i>	<i>-3 900</i>	<i>-3 599</i>
Socialnämnden	-2 000	-7 600	-17 400	-13 000	-17 236
<i>Exkl extra budgettilldelning 5,2 mnkr</i>	<i>-2 000</i>	<i>-7 600</i>	<i>-17 400</i>	<i>-18 200</i>	<i>-22 436</i>
Samhällsbyggnadsnämnden	0	0	500	1 000	-305
Summa nämnder	-14 500	-16 400	-10 880	-5 100	-9 538
Ofördelad budget	0	2 000	2 000	2 000	2 000
Lönerörelse	0	0	670	670	670
Räntenetto, (inkl. finansförvaltningen)	0	0	-818	-1 000	-767
Borgen Hulta golfklubb	0	0	0	-3 000	-3 000
Reavinster	5 000	6 500	6 800	6 800	8 527
Skatteintäkter och generella statsbidrag	2 400	2 800	4 000	4 400	4 286
Summa ovan	-7 100	-5 100	1 772	4 770	2 178
Budgeterat resultat	12 228	12 228	5 228	28	28
Prognos resultat ovan	5 128	7 128	7 000	4 798	2 206
Prognos avrundat i uppföljningsrapport	5-7 mnkr	6-8 mnkr	7 mnkr	4,8 mnkr	2,2 mnkr

* Revisionen, valnämnden, överförmyndare och jävsnämnden

Investeringsredovisning

Verksamhet	Budget	Utfall	Differens
Park, fritid			
Tingshusparken	2 800	3 132	-332
Malmgården , belysning	242	45	197
Gata			
Kommunala gång & cykelvägar	1 500	190	1 310
Fartdämpande åtgärder Olsfors	200	0	200
GC-väg Göteborgsvägen	2 315	0	2 315
Fastighet			
Ny skola, förskola, idrottshall	11 642	1 771	9 871
Moduler förskola	2 495	3 373	-878
Tillgänglighetsanpassningar	600	299	301
Strategiska mark- och fastighetsförvärv	25 000	4 666	20 334
ordningsställande Hembygdsvägen	8 000		8 000
Bollebygd f-6		350	-350
Övrigt samhällsbyggnadsförvaltningen			
Fiber	800	0	800
Årligt anslag reinvesteringar	800	118	682
System- och uppgraderingskomplettering	300	0	300
Ungdomsråd, multiarena	500	0	500
Övriga nämnder			
IT, digitalisering m m KS	3 600	1 320	2 280
Inventarier utbildningsnämnden	800	725	75
Inventarier socialnämnden	800	460	340
Delsumma skattefinansierad verksamhet	62 394	16 449	46 945
Renhållning			
Åtgärder på Råssa ÅVC	1 430	857	573
Va			
Reservvattenförsörjning Bollebygd	1 000	0	1 000
Ny vattentäkt och verk Tölvsjö	3 135	532	2 603
VA-plan	696	104	592
Övervakningssystem VA-verken	500	674	-174
Reinvesteringar VA-nät	2 500	624	1 876
Överföringsledning	750	186	564
VA-åtgärder Malmgården	714	725	-11
Delsumma intäktsfinansierad verksamhet	10 725	3 702	7 023

Investeringsredovisning forts.

Exploateringar			
Prästgården	5 000	9	4 991
Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp	7 000	1 317	5 683
Malmgården GC-väg	500	136	364
Gästgivarvägen (Malmgården)	3 500		3 500
Malmgården (förbättringsarbeten)	5 663	4 533	1 130
Bergadalen, etapp 2	8 680	272	8 408
Tyftet 2	961	126	835
Grönkullen/ Getabrohult	6 061	-40	6 101
Kråketorp / Kulla	741	26	715
Forssa	5 000	0	5 000
Div plankostnader		535	-535
Delsumma exploateringar	43 106	6 914	36 192
Totalsumma	116 225	27 065	89 160

Investeringarna avser dels de objekt som budgeterades i samband med årsbudgeten, dels sådana objekt som ombudgeterades av fullmäktige i april 2019 eftersom de av olika anledningar inte fullgjordes i sin helhet under 2018. Totalt uppgick investeringsbudgeten till 116 225 tkr, knappt 25 procent nyttjades.

Malmgården/ Tingshusparken

Arbetena på Malmgården och flytt av Tingshuset har redovisats i olika delar (park, VA, GC-väg, belysning, flytt och förbättringsarbeten på huset). De totala kostnaderna under perioden har uppgått till 16,5 mnkr för hela projektet, till detta kommer en intäkt på 6,0 mnkr. Av intäkten har 4,3 mnkr kvittats mot själva flyttkostnaden medan 1,7 mnkr redovisas som reavinst. Mer om hanteringen finns i avsnittet om redovisningsprinciperna.

Gång- och cykelvägar

Avser Övregårdsvägen, 50 procent finansieras av trafikverket, projektet slutredovisades under året.

Fastigheter

Markarbetena avseende förskolemodulerna blev dyrare än förväntat. Strategiska markförvärv avser markköp Getabrohult, därutöver har mark i Töllsjö sålts till Bollebo. I nuläget är inga ytterligare objekt planerade att köpas in. Avseende Hembygdsvägen pågår översyn av antalet kontorsplatser och lokaler för LSS-verksamhet. Det är oklart när en eventuell ombyggnad kommer påbörjas.

Renhållning

Arbetena kring ombyggnation av återvinningscentralen slutfördes under varen.

VA

Provpumpning pågår, för att utreda om föreslagen lokalisering av vattentäkt i Töllsjö, ger den kapacitet som behövs för samhällets utveckling samt om tillräcklig tillrinning sker. Bedömning behöver göras avseende reinvesteringsbehov i befintligt verk alternativt ett nytt vattenverk med placering i anslutning till framtida ny vattentäkt i Töllsjö. Arbeta med lokalisering av ny täkt pågår.

Exploatering

Utöver Malmgården utfördes en del VA-och gatuarbeten vid Prästgården. För Prästgårdsgärdet/Fjällastorp pågår förstudier. För Bergadalen 2-3 förväntas en del plankostnader. Inom projektet Tyftet 2 har ytterligare sex tomter sålts under året. För övriga projekt var kostnaderna låga under året. Diverse plankostnader avser arbetet med bland annat Källevägen, Buagärde och Tyftet 1. Kostnader för översiktsplanen redovisas inom driftbudgeten.

Fleråriga projekt

- Malmgården/Tingshuset redovisas ovan, total bruttokostnad 16,5 mnkr 2017- 2019
- Nya skolan (Fjällastorp) nedlagda kostnader 2017– 2019, 3,1 mnkr (konsultkostnader)
- Åtgärder Råssa, ÅVC 2017- 2019, 15,8mnkr
- Övervakningssystem, VA-verken, 2015-2019, 2,8 mnkr
- Prästgårdsgärdet/ Fjällastorp, 2017-2019, 3,2 mnkr
- Bergadalen, etapp 2, 2016-2019 1,6 mnkr
- Tyftet, etapp 2 2016-2019, 11,3 mnkr kostnader, intäkter 25,4 mnkr.

Balanskravsresultatet

Balanskravsutredning	mnkr
Årets resultat enligt resultaträkningen	2,2
-Reducering av samtliga realisationsvinster	
+Justering av realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	
+Justering av realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-0,7
+/- Återföring av realiserade vinster och förluster i värdepapper	
=Årets resultat efter balansjusteringar	1,5
-Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	RUR saknas
+Användning av medel från resultatutjämningsreserv	RUR saknas
=Balanskravsresultat	1,5

Enligt kommunallagen måste en kommun visa överskott, om underskott uppstår så ska det återställas

inom tre år. Det resultat som ska utvärderas är det så kallade balanskravsresultatet då reavinster mm undantas. Kommunens balanskravsresultat för 2019 är 1,5 mnkr. Det finns inga underskott sedan tidigare år som ska återställas. Kommunen saknar resultatutjämningsreserv.

Förväntad utveckling**Kommunens ekonomi**

Efter ett antal år med betydande överskott minskade resultatet kraftigt under 2019, utan reavinster hade resultatet visat ett underskott. Den främsta orsaken till det försämrade resultatet var socialnämndens underskott som trots ett tilläggsanslag på 5,2 mnkr hamnade på -17,2 mnkr. Olika statistikdatabaser visar entydigt på att Bollebygd har en anmärkningsvärd omfattande kostnadsökningstakt jämfört med andra kommuner inom främst individ- och familjeomsorg. Det är därför ytterst angeläget att en grundläggande analys över orsaken till detta görs tidigt under 2020.

Parallellt med den snabba kostnadsökningen inom IFO beslutade riksdagen om ett nytt utjämningsystem där mer medel skulle riktas till kommuner med en svag socioekonomi. Variabler som utbildningsnivå, löneläge, ohälsotal, arbetslöshet m.m. viktades delvis om vilket innebar att Bollebygd förlorade 10 mnkr på förändringen, bland de största förlorarna i landet. Detta gör kostnadsutvecklingen inom IFO än mer förbryllande, uppenbarligen förklarar inte kommunens befolkningssammansättning de ökade kostnaderna.

Bollebygd är inte ensam om att stå inför betydande utmaningar. SKR (Sveriges kommuner och regioner) har beräknat att gapet mellan kostnader och intäkter fram till 2023 är 33 miljarder, vilket för Bollebygds del motsvarar cirka 33 miljoner kronor. Anledningen är allt fler barn och äldre samtidigt som personer i förvärvsålder minskar relativt sett. Allt fler äldre har redan börjat märkas vilket inneburit att behovet av fler äldreboendeplatser blivit alltmer akut.

Budgetläget för 2020-2022

De finansiella målen anger att det ekonomiska resultatet över mandatperioden ska motsvara 3,0 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. 2019 uppgick resultatet till 0,4 procent och i 2020-års budget till 1,5 procent. Detta innebär en resultatnivå på runt 5 procent 2021–2022 ifall målet ska uppnås.

Med tanke på utgångsläget 2020 och de utmaningar kommunen står inför förefaller det högst osannolikt att målet kommer nås. Detta innebär att länedelen i framtida investeringar kommer öka. Nämnderna har de senaste åren påtalat omfattande investeringsbehov avseende skollokaler, äldreboende, LSS-boende, lokaler för daglig verksamhet samt kontorslokaler. Till detta kommer de avgiftsfinansierade investeringarna, främst överföringsledning till Gryaab. Nu gällande investeringsplan för perioden 2020-2022 uppgår till 534 mnkr, vilket kan jämföras med 140 mnkr som investerades 2017-2019.

Planarbete

Arbetet med en ny översiktsplan påbörjades vid årsskiftet. Översiktsplanen omfattar hela kommunen och anger inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av kommunen. Översiktsplanen ger vägledning om beslut kring hur mark- och vattenområden ska användas samt för hur den redan byggda miljön ska utvecklas. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan enligt plan- och bygglagen.

Stiftelsens framtid

Underhållskostnaderna kommer att öka den närmaste femårsperioden eftersom stamrenoveringar kommer att genomföras. Samtidigt har Bollebo en vision om att bygga 240 nya bostäder de närmaste åtta åren. Under 2020 kommer 37 nya bostäder att tillskapas.

Väsentliga händelser efter bokslutsdagen

Inga händelser av väsentlig art har uppstått. Detta gällde fram till början av mars. Därefter har kommunen precis som övriga samhället påverkats av Corona-pandemin, mycket stora osäkerheter är förknippade med denna och analyser kring detta får lämnas i senare rapporter 2020.

Väsentliga personalförhållanden

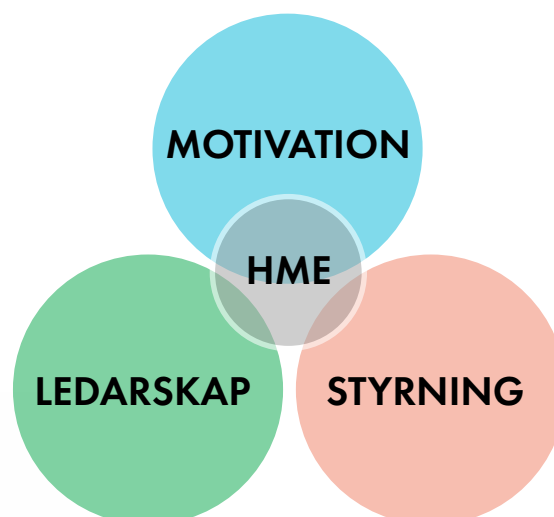
Attraktiv arbetsgivare

Alla medarbetare i Bollebygds kommun bidrar till att de invånare som de möter får den service och kvalitet som de har rätt till. En viktig förutsättning för det är att kommunen är en attraktiv arbetsgivare med goda förutsättningar att behålla, utveckla, belöna och rekrytera kompetenta medarbetare och på det sättet trygga kompetensförsörjningen. Under året har kommunen fortsatt märkt av konkurrensen

på arbetsmarknaden och flertalet av yrkesgrupperna är nu så kallade bristyrken. Det gör att arbetet med att skapa så god arbetsmiljö som möjligt har varit i fokus under året och också måste fortsätta att vara i fokus i framtiden. Under 2019 genomfördes en medarbetarenkät som visade att det hållbara medarbetarengagemanget (HME) hade minskat något sedan mätningen 2017 men ändå befinner sig på en hög nivå. HME är ett sammanvägt resultat av nio frågor inom områdena motivation, ledarskap och styrning. HME mäts i alla kommuner och resultatet i nedan bild är i kolumn totalt 2017 och totalt 2019 Bollebygds resultat. Kolada 2018 är ett genomsnitt av resultatet för alla Sveriges kommuner.

	Bollebygds kommun		Snitt landet
	2019	2017	2018
HME	80	81	79
Motivation	81	83	80
Ledarskap	79	81	78
Styrning	80	80	79
HME män	77	79	78
HME kvinnor	81	82	79

Resultatet i medarbetarenkäten visar också att medarbetarna trivs på sin arbetsplats men att det finns utvecklingsområden i organisering av arbetet, balansen mellan krav och resurser och behov av att skapa förutsättningar för cheferna att leda sina medarbetare.

Ledarutveckling och medarbetarutveckling

Alla chefer och medarbetare har en individuell utvecklingsplan utifrån verksamhetens mål. För att nå verksamhetens mål är en utvecklad dialog mellan chefer och medarbetare viktigt. Under året har pilotprojektet med att prova en ny uppföljningsmodell av medarbetarna, den röda tråden, utvärderats med gott resultat och utifrån det utökats till fler verksamheter. Pilotprojektet kommer att utvärderas under 2020.

Rekryteringsbehov

Pensionsavgångar, personalomsättning men även ökad efterfrågan på välfärdstjänster gör att Bollebygds kommun har ett kontinuerligt rekryteringsbehov. Det finns en tydlig konkurrens på arbetsmarknaden och det är i många fall svårt att hitta medarbetare med rätt kompetens. Flertalet av kommunens yrkeskategorier är så kallade bristyrken vilket innebär att det inte finns tillräckligt med tillgänglig arbetskraft på arbetsmarknaden. Svårigheten att rekrytera vikarier har bidragit till en ansträngd situation i de verksamheter som en vakans uppstått.

Mångfald och jämställdhet

Under 2019 har arbetet med att integrera jämställdhets- och mångfaldsfrågorna i kommunen fortsatt. Utifrån Diskrimineringslagen ska arbetsgivaren göra en jämställdhetsanalys av lönerna varje år. Jämställdhetsanalysen som genomförts 2019 visar att löneskillnaderna mellan män och kvinnor minskar och att arbetet med beslutad lönestruktur och lönestrategi utifrån befattning, jämställda löner och marknadsanalys varit lyckosamt och bör fortsätta över tid.

Heltid som norm

I kollektivavtalet mellan Sveriges Kommuner och Regioner och Kommunal från 2016 regleras att samtliga kommuner senast 31 maj 2021 ska ha infört heltid som norm i alla Kommunals yrkeskategorier. I Bollebygd innefattas samtliga yrkesgrupper inom vård, skola, omsorg, lokalvård och måltidsverksamhet av kollektivavtalet. Överenskommelsen innebär i praktiken att redan anställda ska erbjudas att arbeta heltid, att alla nya medarbetare ska anställas på heltid samt att de med heltidsanställning också ska arbeta heltid. Arbetet med heltid som norm har under året pågått i liten skala men bör under kommande år intensifieras för att leva upp till kollektivavtalet i tid.

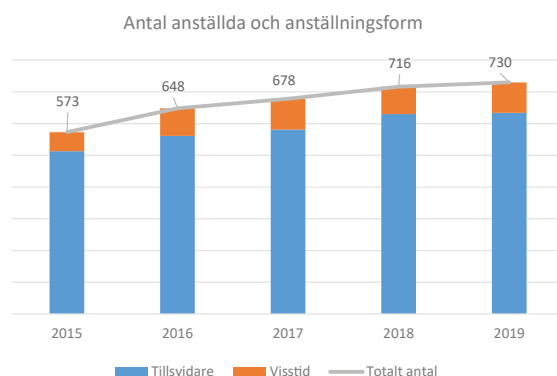
Hälsa och arbetsmiljö

Arbetsmiljön i kommunens verksamheter ska både

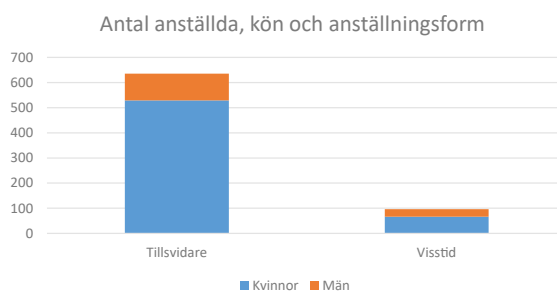
främja hälsa och förebygga ohälsa. Arbetet med att förtydliga arbetsmiljörutiner har under året fortsatt. Det ekonomiska läget har dock bidragit till en upplevd försämrad arbetsmiljö för många medarbetare. Ca 50 procent av kommunens medarbetare har nyttjat friskvårdbidraget och även möjligheten att gå på subventionerad massage har nyttjats flitigt. För att främja hälsa och välmående har medarbetarna tillgång till personalstöd genom kostnadsfri rådgivning av både privat och arbetsrelaterad karaktär. Denna förmån har nyttjats av ca 10 procent av medarbetarna.

Under 2019 inkom 552 avvikelser i medarbetarnas arbetsmiljö. Dessa utgjordes av 121 riskobservationer, 337 tillbud, 84 olycksfall och 10 färdolycksfall. Flest avvikelser har inträffat i klassrummen och näst flest hos övriga brukare i kommunens verksamheter. Skaderisken eller skadeorsaken som angivits av flest medarbetare finns under kategorin psykisk överbelastning och hot och våld. Olycksfallen utgörs främst om situationer där medarbetare blivit utsatta för fysisk påfrestning av brukare, exempelvis slag.

Personalvolym

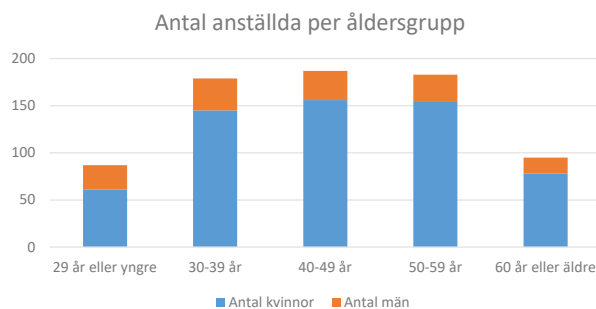
Den 31 december 2019 hade Bollebygds kommun 634 tillsvidareanställda och 96 tidsbegränsat anställda, totalt 730 personer. Antalet tillsvidareanställda har ökat med 4 personer och antalet tidsbegränsat anställda har ökat med 10 personer jämfört med 2018.

Av 634 tillsvidareanställda utgjorde kvinnorna hela 83 procent (529 stycken). Andelen kvinnor av de visstidsanställda var inte fullt lika hög, 69 procent, eller 66 stycken.

Andelen visstidsanställda i förhållande till totalt antal anställda har under de senaste fem åren varit på i stort sett samma nivå, för 2019 var det drygt 13 procent av kommunens anställda som hade en visstidsanställning.

Åldersfördelningen är relativt jämnt fördelad mellan 30-60 år medan de yngre och de äldre är färre. Medelåldern för medarbetarna är 44,8. Under 2019 gick 13 medarbetare i pension.

Antal arbetade timmar per förvaltning som utförs av timavlönade vikarier

Förvaltning	2017	2018	2019
Kommunstyrelseförvaltningen	326	153	667
Utbildningsförvaltningen	-	-	23 414
Socialförvaltningen	-	-	72 746
Samhällsbyggnadsförvaltningen	8 018	4 986	7 324
Totalt	115 706	114 091	104 151

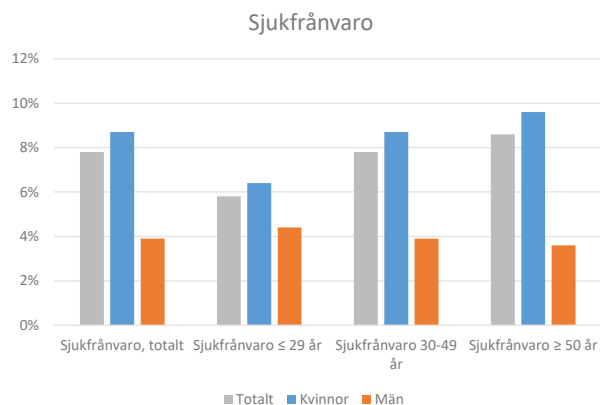
De ökade antalet utförda timmar på kommunstyrelseförvaltningen och samhällsbyggnadsförvaltningen beror på vakanser i väntan på rekrytering av nya medarbetare. Jämförelse mellan åren kan inte göras på utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen då dessa är nya förvaltningar 2019.

Andel anställda med heltidsanställning

91 procent av kommunens anställda har en heltidsanställning. Det är en ökning med 1,5 procentenheter jämfört med 2018.

Sjukfrånvaro

Kvinnorna har den högsta sjukfrånvaron i alla grupper ovan. Totalt sett var sjukfrånvaron 7,8 procent 2019 för alla anställda. Männens sjukfrånvaro var 3,9 procent medan kvinnornas var 8,7 procent. Lite förenklat kan man säga att männen blir mindre sjuka ju äldre de blir medan det är tvärtom för kvinnorna.

Personalomsättning i procent.

Förvaltning	Procent
Kommunstyrelseförvaltningen	13,2
Utbildningsförvaltningen	7,8
Socialförvaltningen	12,2
Samhällsbyggnadsförvaltningen	11,4
Totalt	10,2

Lönebildning

Löneökningarna i löneöversyn 2019 var 2,5 procent.

Framtid

Precis som övriga kommuner och regioner i Sverige står Bollebygd inför utmaningen är att attrahera och locka unga att arbeta i välfärdsyrkena, erbjuda en bra arbetsmiljö och möjligheter till en långsiktig professionell utveckling i kommunens verksamhet. Det kräver ett strategiskt arbete med kompetensförsörjning där alla perspektiv måste belysas och ifrågasättas. Arbetet bör vara inriktat på söka nya lösningar i arbetssätt för att utvecklas och möta framtidens medarbetare. Arbetet bör ske utifrån SKRs nio strategier för att lösa kompetensutmaningen. Dessa strategier är; Använd kompetensen rätt, Bredda rekryteringen, Fler jobbar mer, Förläng arbetslivet, Visa karriärmöjligheterna, Skapa engagemang, Nyttja tekniken, Marknadsföra jobben, Underlätta lönekarriär.

Finansiella rapporter

Resultaträkning kommunen

Belopp i miljoner kronor (mnkr)	Not	Utfall 2019	Budget 2019	Avvikelse 2019	Utfall 2018
Verksamhetens intäkter	1	117,3	120,0	-2,7	121,9
Verksamhetens kostnader	2	-640,7	-644,3	3,6	-597,4
Avskrivningar		-25,1	-25,2	-0,9	-24,6
Verksamhetens nettokostnader		-548,5	-548,5	0,1	-500,1
Skatteintäkter	3	458,8	458,2	0,6	432,3
Generella statsbidrag och utjämning	4	95,5	91,8	3,7	89,1
Verksamhetens resultat		5,8	1,5	4,3	21,3
Finansiella intäkter	5	2,3	0,0	2,3	7,7
Finansiella kostnader	6	-5,9	-1,5	-4,4	-2,0
Resultat efter finansiella poster		2,2	0,0	2,2	27,0
Årets resultat		2,2	0,0	2,2	27,0

Balansräkning kommunen

Belopp i mnkr	Not	2019	2018
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>	7	0,5	1,0
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	8	452,7	415,2
Maskiner och inventarier	9	23,1	54,7
Övriga materiella anläggningstillgångar		-	-
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Aktier, andelar och grundfondskapital	10	13,6	13,5
Summa anläggningstillgångar		489,8	484,2
Bidrag till infrastruktur		-	-
Omsättningstillgångar			
Förråd, lager o exploateringsfastigheter		33,3	36,7
Fordringar	11	31,5	35,1
Kortfristiga placeringar		-	-
Kassa och bank	12	83,8	88,0
Summa omsättningstillgångar		148,6	159,8
SUMMA TILLGÅNGAR		638,4	644,0
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Årets resultat		2,2	27,0
Övrigt eget kapital	13	297,3	269,9
Summa eget kapital		299,5	296,9
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	14	35,6	32,3
Andra avsättningar		-	-
Skulder			
Långfristiga skulder	15	195,8	213,4
Kortfristiga skulder	16	107,5	101,5
Summa skulder		303,3	314,8
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		638,4	644,0

Balansräkning kommunen forts.

Belopp i mnkr	Not	2019	2018
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER			
Panter och därmed jämförliga säkerheter			
Ställda panter	17	0,3	0,3
Borgensförbindelser	18	265,5	269,2
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna		142,7	147,7
-varav Borås stad		2,9	3,1
- varav löneskatt		27,9	28,4
Övriga ansvarsförbindelser		-	-
FÖRVALTADE FONDER			
Förvaltade fonder	19	0,6	1,0

Kassaflödesanalys kommunen

Belopp i mnkr	Not	2019	2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
Periodens resultat		2,2	27,0
Justering för av - och nedskrivningar	7, 8, 9	25,1	24,6
Justering för gjorda avsättningar	14	3,3	1,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	13	0,4	3,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		31,0	55,8
FÖRÄNDRING AV RÖRELSEKAPITAL			
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	11	3,6	-2,0
Ökning/minskning förråd och lager		3,4	3,8
Ökning/minskning kortfristiga skulder	16	6,1	10,6
Förändring av rörelsekapital		13,1	12,4
Kassaflöden från den löpande verksamheten		44,1	68,3
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
Investering i immateriella tillgångar	7	-	-3,8
Investering i materiella tillgångar	8,9	-30,6	-46,0
Försäljning av materiella tillgångar		-	-
Investering i finansiella tillgångar	10	-0,1	-
-Försäljning av finansiella tillgångar		-	-
Kassaflöden från investeringsverksamheten		-30,7	-49,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
Förändring långfristiga skulder	15	-17,6	0,4
Ökning av långfristiga fordringar		-	-
Kassaflöden från finansieringsverksamheten		-17,6	0,4
Årets kassaflöde		-4,2	18,9
Likvida medel vid periodens början		88,0	69,2
Likvida medel vid periodens slut		83,9	88,0

Noter kommunen

Belopp i mnkr	2019	2018
Not 1 Verksamhetens intäkter		
Försäljningsmedel	7,4	6,8
Taxor och avgifter	35,4	34,7
Hysesintäkter	3,9	3,5
Bidrag	49,2	51,3
<i>Varav från staten</i>	<i>40,1</i>	<i>45,4</i>
Försäljning av tjänster och verksamheter	8,2	7,1
Försäljning av exploateringsfastigheter (jämförelsestörande post)	13,3	18,6
Summa verksamhetens intäkter	117,3	121,9
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Bidrag	-22,7	-19,9
Entreprenad och köp av verksamhet	-134,7	-113,2
Konsulttjänster och tillfälligt inhyrd personal	-9,9	-8,7
Personalkostnader	-387,0	-374,6
Lokalkostnader	-10,8	-9,3
Övriga kostnader	-70,9	-70,4
Sålda tomträtter (jämförelsestörande post)	-4,8	-1,3
Summa verksamhetens kostnader	-640,7	-597,4
Not 3 Skatteintäkter		
Preliminära skatteintäkter	462,6	434,2
Slutavräkning	-3,8	-1,9
Summa skatteintäkter	458,8	432,3
Avräkningsbelopp per invånare (kr)		
Slutavräkning 2018/2017	24	-137
Preliminär slutavräkning 2019/2018	-430	-61
Not 4 Generella statsbidrag och utjämning		
Inkomstutjämningsbidrag	68,3	71,4
Regleringsbidrag	6,6	1,5
Regleringsavgift	-	-
Generella bidrag från staten	2,0	3,5
Kostnadsutjämningsbidrag	3,9	-
Kostnadsutjämningsavgift	-	-0,0
Kommunal fastighetsavgift	18,4	18,1
Utjämning LSS	-3,7	-5,3
Summa generella statsbidrag och utjämning	95,5	89,1
Not 5 Finansiella intäkter		
Försäljningspris finansiella anl.tillgångar	0,3	-
Ränteintäkter	0,0	0,0
Försäljning och värdering finansiella oms.tillg.	0,7	-
Övriga finansiella intäkter	1,3	1,7
Återföring av avsättning	-	6,0
Summa finansiella intäkter	2,3	7,7
Not 6 Finansiella kostnader		
Räntekostnader på långfristiga lån	-1,4	-1,9
Övriga finansiella kostnader	-4,5	-0,1
<i>varav borgen Hulta golfklubb</i>	<i>-3,0</i>	<i>-</i>
Summa finansiella kostnader	-5,9	-2,0

Belopp i mnkr	2019	2018
Not 7 Immateriella anläggningstillgångar		
Anskaffningsvärde	3,8	3,8
Ackumulerade avskrivningar	-3,4	-2,8
Bokfört värde	0,4	1,0
Redovisat värde årets början	1,0	-
Investeringar	0,0	0,0
Flyttningar/omklassificeringar	0,0	1,3
Avskrivningar	-0,5	-0,3
Redovisat värde periodens slut	0,4	1,0
Samtliga tillgångar är förvärvade. Avskrivningsperiod är 3-7 år.		
Not 8 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	677,8	621,0
Ackumulerade avskrivningar	-225,1	-205,8
Bokfört värde	452,7	415,2
Redovisat värde årets början	415,2	402,2
Investeringar	53,6	30,4
Flyttningar/omklassificeringar	3,3	0,7
Utrangeringar	-	0,0
Avskrivningar	-19,3	-18,1
Redovisat värde periodens slut	452,7	415,2
Genomsnittlig nyttjandeperiod för fastigheterna: 28,6 år (mark skrivs inte av)		
Not 9 Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	118,5	114,7
Ackumulerade avskrivningar	-101,5	-96,3
Bokfört värde	17,0	18,4
Redovisat värde årets början	18,4	21,1
Investeringar	7,4	5,4
Flyttningar/omklassificeringar	-3,6	-1,9
Utrangeringar	-	-0,0
Avskrivningar	-5,2	-6,2
Redovisat värde periodens slut	17,0	18,4
Genomsnittlig nyttjandeperiod: 7,2 år		
Not 10 Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier och andelar		
Kommuninvest	4,5	4,5
Sjuhärads kommunalförbund	0,3	0,3
Coompanion Sjuhärad	0,0	0,0
Inera	0,0	0,0
Gryaab	1,0	-
Summa aktier och andelar	5,8	4,9
Grundfondskapital		
Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder	1,0	1,0
Långfristiga placeringar		
Aktieindexobligationer mm	5,1	6,0
Långfristiga fordringar		
Kommuninvest Förlagslån	1,6	1,6
Summa finansiella anläggningstillgångar	13,6	13,5
Not 11 Fordringar		
Kundfordringar	3,7	5,3
Diverse kortfristiga fordringar	20,4	7,4
- varav fordran mervärdesskatt	2,0	1,5
Förutbetalda kostnader	6,5	3,7
Upplupna intäkter	0,9	18,8
Kortfristiga placeringar	-	-
Summa kortfristiga fordringar	31,5	35,1
<i>En ändrad hantering har gjorts mellan åren, fordringar hos staten finns numera bland diverse kortfristiga fordringar, 2018 fanns de bland upplupna intäkterna.</i>		
Not 12 Kassa och bank		
Bank	83,8	88,0
Summa Kassa och bank	83,8	88,0

Noter kommunen forts.

Not 13 Övrigt eget kapital		
Ingående balans	269,9	266,8
Pensionsförpliktelse Borås stad, omklassificerad från avsättning till ansvarsförbindelse	-	3,1
Värdeökning finansiella tillgångar	0,4	-
Årets resultat 2018	27,0	-
Utgående balans	297,3	269,9
Not 14 Avsättningar pensioner		
Särskild avtalspension	0,7	-
Förmånsbestämd ålderspension, m.m.	26,8	24,7
Pension till efterlevande	1,1	1,3
Avsättning Borås stad	-	-
Summa pensioner	28,7	26,0
Löneskatt	7,0	6,3
Löneskatt Borås stad	-	-
Summa pensioner och löneskatt	35,6	32,3
Specifikation:		
Ingående avsättning	32,3	25,2
Nya förpliktelser under året		9,3
varav nyintjänad pension		4,3
varav ränte- och basbeloppsuppräknings		0,5
varav ändring av försäkr.tekn. grunder		-
varav pension till efterlevande		0,4
varav övrigt	1,6	4,2
Årets utbetalningar		-1,0
Borås stad		-2,6
Förändring av löneskatt	1,7	1,4
Summa avsatt till pensioner	35,6	32,3
Utredningsgrad:	97 %	82,0 %
Not 15 Långfristiga skulder		
Kommuninvest	195,0	213,0
Långfristig leasingkuld	0,8	0,4
Summa långfristiga skulder	195,8	213,4
Not 16 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	20,5	21,1
Personalens skatter och avgifter	10,6	12,3
Övriga kortfristiga skulder	4,0	0,2
Förutbetalda intäkter	24,0	21,5
Upplupna kostnader	48,5	46,4
- varav löner	1,2	1,3
- varav semesterlöneskuld	13,9	13,8
Summa kortfristiga skulder	107,5	101,5
Not 17 Ställda pantar		
Flässjum Övregården 4:98	0,3	0,3
Not 18 Borgensförbindelser		
Stiftelsen Bollebygds Hyresbostäder (Enligt beslut i KF, utnyttjad borgen är 217 mkr)	262,0	262,0
Förlustansvar för egna hem	0,0	0,1
Gadden, fristående skola	3,5	3,5
Hulta Golfklubb	-	3,7
Summa borgensförbindelser	265,5	269,2
Not 19 Förvaltade fonder		
Gustaf Werners fond	-	0,2
Arvid Nedsjöns fond	-	0,2
Verner Olofssons stiftelse	0,6	0,6
Summa förvaltade fonder	0,6	1,0

Övriga upplysningar:

Revisionens totala kostnader uppgick till 925 tkr. Vissa mindre kostnader gällde kurser för förtroendevalda, IT-material etc medan det övriga avsåg kostnaderna i tabellen. De underlag som finns är inte tillräckligt specificerade utan en bedömning att ca 1/3-del av kostnaderna gäller räkenskapsrevision, har gjorts.

Typ	Räkenskapsrevision	Övrig revision	Totalt
Arvoden revisionen	128 tkr	256 tkr	384 tkr
Kostnader sakkunniga	156 tkr	312 tkr	468 tkr
Totalt	284 tkr	568 tkr	852 tkr

Sammanställda räkenskaper

Resultaträkning kommunkoncernen

Belopp i mnkr	Koncernen	Kommunen	Koncernen	Kommunen
	2019	2019	2018	2018
Verksamhetens intäkter	146,2	117,3	145,1	121,9
Verksamhetens kostnader	-660,9	-640,7	-611,2	-597,4
Avskrivningar	-32,8	-25,1	-32,1	-24,6
Verksamhetens nettokostnader	-547,5	-548,4	-498,2	-500,1
Skatteintäkter	458,8	458,8	432,3	432,3
Generella statsbidrag och utjämning	95,5	95,5	89,2	89,2
Verksamhetens resultat	6,8	5,8	23,3	21,3
Finansiella intäkter	2,3	2,3	7,7	7,7
Finansiella kostnader	-6,8	-5,9	-2,8	-2,0
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	2,3	2,2	28,2	27,0
Uppskjuten skatt	0,0	-	-0,0	-
Resultat efter bokslutsdispositioner	2,3	2,2	28,2	27,0
Skatt på årets resultat efter bokslutsdispositioner	-	-	-0,2	-
Årets resultat	2,3	2,2	28,0	27,0

Balansräkning koncernen

Belopp i mnkr	Koncernen 2019	Kommunen 2019	Koncernen 2018	Kommunen 2018
<i>Tillgångar</i>				
Anläggningstillgångar	743,2	489,8	716,4	484,2
Omsättningstillgångar	170,6	148,6	200,4	159,8
Summa tillgångar	913,8	638,4	916,8	644,0
<i>Eget kapital, avsättningar och skulder</i>				
Årets resultat	2,3	2,2	28,0	27,0
Övrigt eget kapital	344,6	297,3	316,4	269,9
Eget kapital	346,9	299,5	344,4	296,9
Avsättningar				
Avsättning för pensioner o likn. förplikt.	35,6	35,6	32,3	32,3
Avsättning uppskjuten skatt	1,1	-	1,2	-
Summa avsättningar	36,8	35,6	33,5	32,3
Skulder				
Långfristiga skulder	361,8	195,8	296,4	213,4
Kortfristiga skulder	168,2	107,5	242,5	101,5
Summa skulder	530,0	303,3	572,4	347,2
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	913,8	638,4	916,8	644,0

Kassaflödesanalys koncernen

Belopp i mnkr	Koncernen 2019	Kommunen 2019	Koncernen 2018	Kommunen 2018
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	2,3	2,2	28,0	27,0
Justering för av - och nedskrivningar	32,8	25,1	32,1	24,6
Justering för räntor o skatt	-0,2	-	0,0	
Justering för gjorda avsättningar	3,3	3,3	1,2	1,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	0,4	0,4	3,1	3,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	38,6	31,0	64,4	55,8
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	2,4	3,6	-1,7	-2,0
Ökning/minskning förråd och lager	3,4	3,4	3,8	3,8
Ökning/minskning kortfristiga skulder	7,9	6,1	6,1	10,6
Kassaflöden från den löpande verksamheten	52,3	44,1	72,5	68,3
Investeringsverksamheten				
Investering i immateriella tillgångar	-	-	-3,8	-3,8
Investering i materiella tillgångar	-59,3	-30,4	-52,0	-46,0
Investering i finansiella tillgångar	-0,6	-0,6		
Kassaflöden från investeringsverksamheten	-59,9	-30,9	-55,8	-49,8
Finansieringsverksamheten				
Förändring av långfristiga skulder	-17,6	-17,6	0,4	0,4
Förändring av långfristiga fordringar	-	-	-	-
Kassaflöden från finansieringsverksamheten	-17,6	-17,6	0,4	0,4
Årets kassaflöde	-25,1	-4,4	17,1	18,9
Likvida medel vid årets början	128,1	88,0	111,1	69,2
Likvida medel vid årets slut	103,0	83,6	128,2	88,0

Redovisningsprinciper

Redovisningen har upprättats utifrån lag om kommunal bokföring och redovisning, kommunallagen, samt Rådet för kommunal redovisnings (RKR) rekommendationer. Om avsteg från detta är gjorda så anges det specifikt nedan.

Intäkter och kostnader - Inkomster och utgifter är i allt väsentligt periodiserade till rätt period. En gräns på ett basbelopp gäller, inkomster eller utgifter över detta ska alltid periodiseras. Det förekommer att lägre belopp också periodiseras, i synnerhet hyror. Statsbidrag som inte är generella utan avser något visst projekt eller liknande, periodiseras alltid. Anslutningsavgifter avseende VA-verksamheten redovisas som verksamhetens intäkter och periodise-

ras på 50 år. Årets förändring av semesterlöneskuld, intjänad ferielön och övertid kostnadsbokförs över resultaträkningen. Den totala skulden redovisas som en kortfristig skuld i balansräkningen. Timlöner som intjänats i december men utbetalas i januari är periodiserade och belastar resultatet för december. Internräntan sattes till 1,5 procent 2019 och är samma som den som SKR tagit fram som exempel. Kommunen har inte gjort någon egen beräkning kring om någon annan internränta hade varit mer lämplig.

Aktivering - Investeringar som aktiveras har som princip haft ett anskaffningsvärde på över ett basbelopp (exkl. mervärdesskatt) och en livslängd på minst tre år.

Immateriella tillgångar - Samtliga immateriella tillgångar är förvärvade. Totalt är det sex tillgångar varav två har en avskrivningstid på sju år, båda dessa är i bruk, varför någon ändring i avskrivningstid inte har gjorts. Övriga tillgångars värde har inte heller ändrats till följd av någon ny uppskattning kring nyttjandeperioderna.

Komponentredovisning - Kommunen tillämpar komponentredovisning fr.o.m. 2015. Avskrivningstider är framtagna utifrån rekommendationer från RKR och branschen, dessutom har diskussioner förts med andra kommuner för att skapa likvärdighet. Byggnader har delats in i fem komponenter med avskrivningstider på mellan 15-80 år. Gator har mellan 2-5 komponenter beroende på typ. Investeringar inom VA har redan haft karaktären av komponentredovisning eftersom de ingående delarna ofta är lätt identifierbara, men fem komponenter finns inom detta område. Några justeringar har inte skett på gamla investeringar. Flera av de gamla investeringarna i fastigheter har en avskrivningstid på 33 år. Bedömningen är att en genomgång och uppdelning i komponenter skulle hamna i genomsnitt på ungefär samma avskrivningstid varför nyttan av att göra detta arbete inte överväger nedlagd arbetstid. Om någon befintlig fastighet genomgår större renovering så ska dock ny bedömning göras av berörda komponenter.

Exploatering - Pågående investeringar i exploateringsområden har före 2018 löpande redovisats som en omsättningstillgång, eventuella inkomster har blandats med utgifterna och ett nettosaldo har bokförts som pågående investering. När projektet är avslutat så har saldot aktiverats och skrivits av på lämplig tid. Hanteringen har inte följt god redovisningssed. Från och med 2018 och projekt Tyftet 2 följs rekommendationerna. Nedlagda tomtutgifter matchas med försäljningsinkomsterna medan resterande utgifter kostnadsförs i komponenter. Hanteringen har gett upphov till en reavinst om 5,3 mnkr för tomtförsäljningar.

Under 2019 såldes tomt Malmgården vilket inbringade 6,0 mnkr. På tomten fanns fastigheten Tingshuset som kommunen ansvarade för att flytta innan ny ägare kunde tillträda. Bedömningen är att flytten kostade ca 4,3 mnkr, det fanns andra kostnader också för att få Tingshuset på plats, viss renovering av det och för att skapa ett parkområde runtomkring samt för att höja kapaciteten på VA-anslutningarna i området. Dessa kringkostnader har komponentindelats och skrivs av på lämplig tid. Flyttkostnaderna

däremot har kostnadsförts och matchats mot försäljningsintäkten på 6,0 mnkr. Kommunen ser utgiften på 4,3 mnkr som direkt hänförlig försäljningen och för att få tomten i det skick som avtalats. Om man ser det som en rivnings- och saneringsutgift så är huvudregeln att utgiften kostnadsförs. Enligt RKR:s rekommendation så ska dock rivnings- och saneringsutgifter aktiveras om det handlar om exploatering och det tidigare inte har funnits någon plikt att återställa marken. Men bedömningen är alltså att det är svårt att motivera en aktivering av flyttutgifterna, någon direkt ökad servicepotential eller framtida ekonomiska fördelar enbart av flytten är svår att se.

Pensionskulden - Kommunen har bytt pensionsadministratör under året, från KPA till Skandia. Någon större skillnad i prognosberäkningarna mellan företagen har inte kunnat ses. Pga. bytet så har det inte varit möjligt att ta fram en specifikation fullt ut av förändringen under året av skulden.

Särredovisningar - Den särredovisning som upprättats är VA-redovisning.

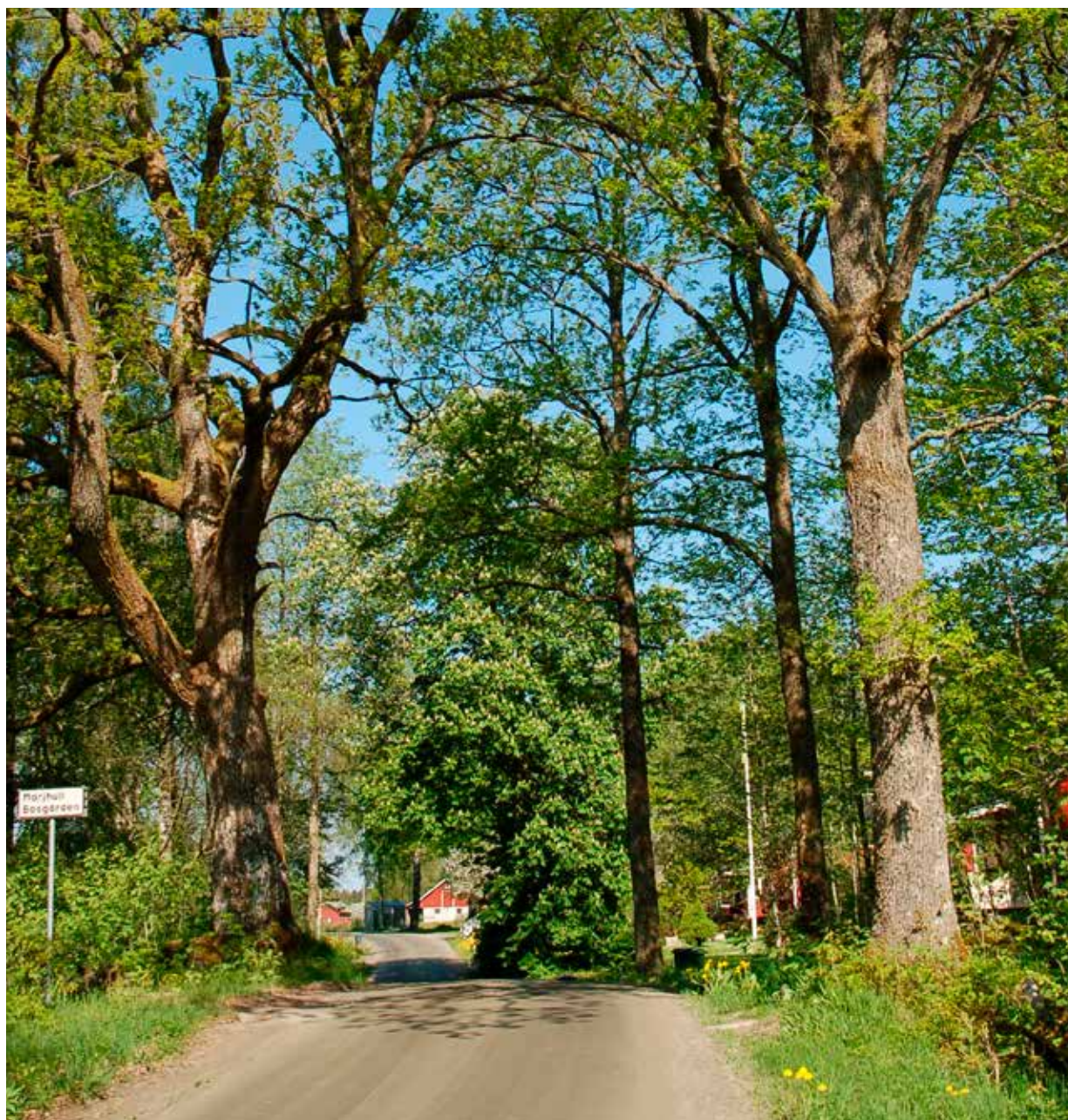
Justeringar med anledning av ändrade redovisningsprinciper - Pga. ny redovisningslag fr.o.m. 2019 års bokslut så ska man enligt LKBR räkna om berörda poster för det föregående året, dvs. 2018, för att jämförelser ska göras på rättvisande sätt. För kommunens del handlar det om finansiella instrument, dvs. obligationerna, som fr.o.m. 2019 ska redovisas till verkligt värde. I bokslut 2018 redovisades de till anskaffningsvärdet, 4 mnkr. Det verkliga värdet var istället 4,4 mnkr, varav 0,5 mnkr utgjorde värdeförändring före 2018 och skulle reglerats mot eget kapital och -0,1 mnkr skulle påverkat resultatet 2018. Beloppen anses inte väsentliga varför denna justering i 2018 års siffror inte har gjorts. I 2019 års bokslut så redovisas det enligt LKBR.

Sammanställd redovisning - Kommunkoncernen består av kommunen och Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder, den senare upprättar en egen årsredovisning som granskas separat. Men kommunen är ändå skyldig att upprätta en sammanställd redovisning där kommunens och stiftelsens räkenskaper är summerade, transaktioner mellan kommun och stiftelse är då eliminerade. En sammanhållen förvaltningsberättelse ska också upprättas, men då stiftelsens årsredovisning från början är kortfattad så har det inte i alla delar gått att få ihop detta. En gemensam notapparat för kommun och koncern saknas men bedömningen är att man ändå kan skapa sig en

fullgod bild av koncernens ekonomiska läge.

Solidarisk borgen - Bollebygds kommun har i juni 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 290 kommuner och regioner som per 2019-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska

ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Bollebygds kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2019-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Kommunens del av de totala förpliktelserna uppgick till 470 579 463 kronor och av de totala tillgångarna till 468 593 173 kronor.

Måluppföljning

Kommunfullmäktiges mål

Nedan beskrivs kortfattat nämndernas arbete med att nå de mål som kommunfullmäktige har satt. Inom parentes anges den nämnd som haft ansvaret:

KS=kommunstyrelsen, UN=utbildningsnämnden, SN=socialnämnden, SBN=samhällsbyggnadsnämnden, alla=samtliga nämnder har haft ansvaret. Om fördjupning önskas, se respektive nämnds årsrapport.

Nr	Mål	Målet är...		
		uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Arbete och företagande:				
1	Kommunen ska under varje år under mandatperioden förbättra förutsättningarna för mindre och större näringsidkare verksamma i kommunen. (KS)			
Näringslivschef tillsammans med kommunstyrelsens arbetsutskott har haft kontinuerliga träffar med näringsidkare i kommunen. Stöd till företag har getts av näringslivschef. Under året har den styrande majoriteten tillsatt en näringslivskommitté som bl.a. antagit en näringslivsstrategi. En egen mätmetod har saknats som visar hur nöjda företagarna är med kommunens service. Planen är att ihop med övriga Sjuhäradskommuner framöver använda sig av SKR:s servicemätning Löpande insikt som mäter hur nöjda de företagare är som har haft någon form av kontakt med kommunen.				
2	Kommunstyrelsen ska ha till uppgift att införa rutiner för kontinuerlig uppföljning och kontroll av de olika verksamheter som nämnderna bedriver samt korresponderande finansiella rutiner. Det innebär att kommunstyrelsen under mandatperioden ska tillse att budgetrutiner införs som följer den verkliga verksamheten på detaljnivå. Målsättningen för mandatperiodens slut är att varje budget ska spegla det verkliga resultatet. Investeringsbudgeten för ett räkenskapsår ska svara mot den reella kostnaden. Den totala investeringsbudgeten ska omfatta perioden t.o.m. 2030 och svara mot det visionsarbete som kommunen kontinuerligt bedriver. Denna investeringsbudget ska tas fram under 2020. (KS)			
Under året har kontinuerliga uppföljningar införts där kommunstyrelsens arbetsutskott tillsammans med nämndernas presidier går igenom verksamhet och ekonomi. En budgetberedning är skapad där förtroendevalda från alla partier finns representerade. Avseende en mer långsiktig investeringsbudget har det under året pågått ett arbete i samband med framtagandet av 2020 års budget. Så snart som prioritering skett av uppstartade planarbeten och ny Vision 2030 tagits fram kommer en långsiktig investeringsbudget utarbetas, vilken även kommer att bli föremål för bearbetning när ny översiktsplan är färdig.				
	Kommunstyrelsen ansvarar och fördelar den ofördelade budgeten. (KS)			
Den avsatta budgeten på 2,0 mnkr har inte fördelats under året och något förslag på att den ska fördelas har inte framförts i kommunstyrelsen. Man får ändå se målet som uppnått, då ansvaret och kontrollen för denna budgetpost har upprätthållits under året av kommunstyrelsen.				
4	Kommunstyrelsen ska tillse att ny översiktsplan för kommunen utarbetas under mandatperioden. (KS)			
Konsult har under hösten upphandlats som stöd för plan- och exploateringsenheten i arbetet. Upphandlingen slutfördes under årets sista dagar och arbetet kommer att starta i början på 2020. För att fungera som ett verktyg för politiken måste planen vara aktuell och det görs genom en aktualitetsprovning minst en gång varje mandatperiod. Syftet med aktualiseringen är att ge en allmän bild av den fysiska miljön för att få kunskap om utvecklingen som lett fram till dagens struktur. Sedan tidigare finns en aktualitetsförklaring av översiktsplanen (godkändes av KS i januari 2017). En tydlig tidplan och har tagits fram för det fortsatta arbetet				

5	Kommunstyrelsen ska utvärdera och om det anses lämpligt bilda ett kommunalägt fastighetsbolag, med målet att det ska äga samtliga kommunalägda fastigheter samt Stiftelsen Bollebygds hyresfastigheter. (KS)			
Flera utredningar/genomgångar har gjorts av externa aktörer under de senaste åren. En slutlig utredning av kommunen är ännu inte presenterad, ett av de större frågetecknen gäller de skattemässiga konsekvenserna.				
6	Kommunstyrelsen ska tillse att nämnderna under 2019 reviderar och utarbetar relevanta och mätbara nyckeltal. (KS)			
En arbetsgrupp under ledning av ekonomichefen har under året arbetat med att utarbeta relevanta nyckeltal. En utgångspunkt i arbetet är jämförelse över tid och med andra kommuner, där databasen Kolada utgör en viktig del vid jämförelser med andra kommuner med samma profil som Bollebygd. Budgetberedningen och kommunledningen har erhållit omfattande genomgång om hur Bollebygd förhåller sig till övriga landet inom flera områden.				
7	Kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska utvecklas och förstärkas. (KS)			
Uppsiktsplikten inbegriper bl.a. de budgetberedningar som är inrättade, se mål 2 ovan. Det är svårt att se målet som helt uppnått då socialnämndens underskott har kunnat fortsätta förvärras under året. Socialnämnden har inte vidtagit de åtgärder som förväntats utifrån kommunens styrprinciper och ett visst ansvar faller möjligen också på att kommunstyrelsen i sin tillsyns- och uppsiktsplikt ska tillse att åtgärder vidtas.				
8	Nämnden ska stödja den ungdomsinriktade verksamhet som socialnämnden ska bedriva. (UN)			
Tre så kallade tvärgruppsmöten har genomförts under året, där rektorer inom skolan har samverkat med medarbetare inom individ- och familjeomsorgen kring målgruppen barn och unga.				
9	Den verksamhet som kommunen bedriver som inriktas på barn- och unga ska stärkas under mandatperioden med målet att stävja drogmissbruk och andra sociala problem. (SN)			
Inom individ- och familjeomsorgen har den höga personalomsättningen medfört att man i perioder har varit underbemannad och arbetet har då fokuserats på att upprätthålla basal verksamhet. Ärendebelastningen har också ökat, även de mer allvarliga ärendena, där aktualisering har skett i Barnahus i Borås har ökat stort. Målet ska nås under mandatperioden och en del satsningar har dock skett, bl.a. förbättrade rutiner kring arbetet med bostadssociala kontrakt och utbildningar kring barn som utsätts för våld. En del i personalen har också fått utbildning i Barns behov i centrum. Metodmöten har också införts inom myndighetsteamet där stödet för handläggarna har stärkts.				
10	Andel hushåll och företag med möjlighet till bredband med minst 100 Mbit/s ska uppgå till minst 95 procent vid utgången av år 2020. (SBN)			
I oktober 2018 hade 56,3 procent av hushållen tillgång till bredband med minst 100 Mbit/s. Andelen är marginellt högre än 2017. Nyare statistik finns ännu inte tillgänglig. Bollebygd ligger på plats 41 av 49 bland kommunerna i länet efter hur stor andel som har tillgång till snabbt bredband, dvs bara åtta kommuner har en lägre andel. Samtliga av dessa, liksom Bollebygd, är glesbefolkade, en stor andel av befolkningen bor alltså utanför tätorterna. Det är kostsamt att fibrera utanför tätorter men Telias nätbolag Skanova erhöll bidrag från staten för att finansiera utbyggnaden, bl.a. i Bollebygds kommun. Arbetet med genomförandet har försenats av olika anledningar och kommunen försöker genom bredbandssamordnaren att påverka Telia på olika vis. Någon prognos kring fortsatt fibrering är inte möjlig att ge i nuläget.				
11	Nämnden ska prioritera utarbetandet av ny översiktsplan för kommunen. (SBN)			
Kommunen har under flera år haft målet att förnya sin översiktsplan men på grund av stor personalomsättning har arbetet fått stå tillbaka på grund av detaljplanearbeten som tagit mycket resurser i anspråk. Vakanser, föräldraledigheter och sjukskrivningar har påverkat enhetens förmåga att klara av de arbetsuppgifter som fanns i verksamhetsplan och enhetsplan. Under 2019 genomfördes en upphandling av framtagandet av ny översiktsplan. I december kunde ett tilldelningsbeslut tas och arbetet påbörjades i januari 2020.				
12	Nämnden ska tillse att privata exploateringar ska ske utan kostnad för kommunen. (SBN)			
I vissa fall går det att planlägga för privata exploateringar utan kommunala investeringar, men i flera fall har även kommunen ekonomiska intressen av att ett område förses med t.ex. kommunala vägar eller att även kommunal mark planläggs i ett gemensamt projekt. Under 2019 genomförde revisionen en genomlysning av exploateringsverksamheten där revisionen ansåg att kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden delvis säkerställde en ändamålsenlig styrning och kontroll.				

Nr	Mål	Målet är...		
		uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Trygghet, uppväxt och åldrande:				
13	Kommunstyrelsen ska under 2019 tillse att nämnderna utarbetar rutiner för exempelvis utökad brukar- och medborgardialog. Syftet är att alla som bor eller verkar här ska känna sig delaktiga i kommunens utveckling. Målet är att invånarna ska må bra och känna trygghet från "vagga till grav". Kontinuerlig uppföljning ska ske. (KS)			
Inom alla nämnder finns rutiner för klagomålshantering där alla medborgare har möjlighet att lämna synpunkter, kritik eller förslag på hur våra verksamheter i kommunen kan bli ännu bättre. Dessutom är det inom flera områden inom kommunen lagar som styr vad kommunen är skyldig att ta emot och utreda. Alla förvaltningar har rutiner för brukar- och medborgardialoger och utför dessa på ett ändamålsenligt sätt.				
14	Kommunstyrelsen ska tillse att nämnderna under 2019 genomför analys av behovet av ålderskategoriserade boenden, vårdboenden, förskoleplatser, skolplatser och liknande för perioden t.o.m. 2030 att presenteras för kommunstyrelsen före 2020. (KS)			
Under året har lokalstrateg tillsammans med representanter från övriga förvaltningar arbetat med att ta fram en lokalresursplan för Bollebygds kommun. Planen har varit uppe för dialog i kommunstyrelsen och den beräknas kunna färdigställas under 2020.				
15	Kommunstyrelsen ska verka för att bostäder för unga och äldre byggs i kommunen. (KS)			
Varje kommun ska enligt lagen (2000:1383) om kommunernas bostadsförsörjningsansvar upprätta riktlinjer för att planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder, däribland unga och äldre. Kommunens riktlinjer och mål, tillsammans med en handlingsplan och en nulägesanalys av bostadsmarknaden upprättas och antas till ett bostadsförsörjningsprogram. Dock så har bedömningen varit från samhällsbyggnadsförvaltningen att resurser saknats för att arbeta med frågan eftersom arbetet med översiktsplanen och detaljplanearbetet i övrigt tar alla resurser i anspråk. Som målet är formulerat: "att verka för..." så finns utrymme för tolkningar huruvida målet är uppnått eller inte. Bedömningen är att kommunstyrelsen i sina kontakter med samhällsbyggnadsnämnden och Bollebo har verkat för ökat byggande.				
16	Kommunstyrelsen ska verka för att kollektivtrafik inom hela kommunen och med andra kommuner förbättras. (KS)			
Kommunen har tagit fram en enkät för att ta reda på behovet av kollektivtrafik runt om i kommunen. Enkäten har under våren funnits på kommunens hemsida och på kommunens intranät, den har även varit utskickad till samtliga företag i kommunen. Syftet har varit att utvärdera invånarnas nuvarande och potentiella behov av kollektivtrafik. Enkäten är presenterad för Västtrafik men något resultat med ökad turtäthet finns inte. Genom statistik från Västtrafik så kan man se att resor för Närtrafiken och tågtrafiken har ökat under året medan resandet med linje 101 och linje 404 har minskat.				
17	Verka för och underlätta bedrivande av alternativa former av förskola, familjedaghem, skola och andra utbildningsformer både i kommunal och privat regi med målet att behovet är tillgodosett vid mandatperiodens utgång. (UN)			
Utbildningsnämnden har antagit nya riktlinjer för godkännande och rätt till bidrag för enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet samt för tillsyn av enskild huvudman som bedriver fristående förskola, fritidshem och pedagogisk omsorg. Informationen på hemsidan har omarbetats under hösten 2019.				

18	Tillse att alla elever är behöriga till gymnasieskolan samt har uppnått fullföljda studier (fullgjorda gymnasiestudier). (UN)			
<p>90 procent av eleverna som gick ut årskurs nio våren 2019 var behöriga till ett yrkesprogram på gymnasiet. Om man exkluderar nyinvandrade elever var det 92 procent som var behöriga. Det är ungefär som genomsnittet de senaste fem åren. Att vara behörig innebär att man ska ha godkänt i svenska, engelska och matematik samt ytterligare fem ämnen. De elever som inte blev behöriga har istället börjat på introduktionsprogrammet som kommunen bedriver. Av de tre ämnena ovan så var det matematik där flest elever hade svårigheter. Kommunen arbetar på ett flertal sätt med att hjälpa de elever som har större utmaningar: flexgrupper, specialpedagog och speciallärare, lovskola, och olika former av digitalt stöd m.m.</p> <p>Av de elever som påbörjade en gymnasieutbildning för fyra år sedan så var det drygt 79 procent som inom fyra år hade tagit examen. Det är små förändringar som har skett de senaste fem åren. Eftersom kommunen saknar egen gymnasieskola så är möjligheterna att påverka i denna del begränsade. Men genom det kommunala aktivitetsansvaret så arbetar kommunen med att identifiera de ungdomar som inte påbörjar eller fullföljer en gymnasieutbildning. I kommunen finns en pedagog sedan läsåret 2018/2019 med ansvar att följa vissa elever som bedömts behöva extra stöd för att påbörja eller fullfölja gymnasiestudierna, 12 elever var inskrivna i detta projekt. Rutiner har införts eller förstärkts när det gäller överlämnande av elever med särskilda behov till gymnasieskolor i Borås</p>				
19	Tillse att alla barn har tillgång till en förskola där verksamheten är lärarrik. (UN)			
<p>Andelen anställda med förskollärarlegitimation var 56 procent 2018, (uppgifter för 2019 ej tillgängliga ännu). Det var fjärde flest i länet. Förskolläraren är den som skapar förutsättningar för barns lärande samt har vetskapen om hur detta ska kunna utvecklas. Under året har arbetet med att utveckla barnens kommunikation varit i fokus. Arbetet med högläsning har strukturerats, pedagoger har skuggat eller ibland till och med filmat högläsningen för att se hur det kan utvecklas. Bedömningen är att barnens ordförråd har ökat och de har blivit bättre på att lyssna, både på pedagogerna men också på varandra. Kompetensutveckling inom anknytningspedagogik har genomförts för den hälft som inte gjorde detta under 2018. Från juli 2019 gäller den nya läroplanen för förskolan och enheterna har arbetat med detta.</p>				
20	Tillse att alla elever i fritidshemmen har tillgång till en verksamhet där deras utveckling och lärande stimuleras samt erbjuder dem en meningsfull fritid och rekreation. (UN)			
<p>Under året har personalen på fritidshemmen fått utbildning inom NPF (neuropsykologiska funktionsvariationer), utvecklat den pedagogiska dokumentationen och gjort eleverna delaktiga i den processen samt erbjudit olika aktiviteter med inslag av lekar, fysiska aktiviteter och utvistelser, natur och samhälle och skapande. Personalen har diskuterat dilemman samt vett och etikett på nätet och utvecklat arbetet med digitala verktyg. Den enkät som man har gjort för barnen visar på att de allra flesta (86 procent) instämmer helt i påståendet att det är roligt att vara på fritids. Det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmen har utvecklats vilket bedöms ha ökat likvärdigheten.</p>				
21	Nämnden ska verka för att det ska finnas tillgång till familjehem, hem för vård och boende och stödboende i kommunen, både i kommunal och privat regi med målet att behovet är tillgodosett vid mandatperiodens slut. (SN)			
<p>Ett mindre antal familjehem har rekryterats samtidigt som man har bibehållit de som fanns vid ingången av året. En översyn av upphandlingarna har gjorts. Kommunen har planer på att bygga ett autismboende men planeringen har avstannat. De befintliga boendena är inte anpassade för brukare med autismdiagnoser och har inte heller kapacitet för fler boende vilket innebär att kommunen idag köper platser för personer utanför kommunen. Målet ska uppnås vid mandatperiodens slut, i nuläget är måluppfyllelsen dock blygsam.</p>				
22	Nämnden ska under mandatperioden arbeta för en säkrare trafikmiljö i kommunen, däribland för gång- och cykeltrafikanter. (SBN)			
<p>Under 2019 har beläggningsarbeten genomförts på gång- och cykelvägar. Projekt gång- och cykelväg Ekedalsvägen har beviljats medfinansiering från Trafikverket, arbetet kommer dock genomföras under 2020. Enkätundersökningen Kritik på teknik har genomförts där hushållen har fått tycka till om skötseln av gator, parker, vatten och avlopp m.m. Undersökningen görs vart tredje år och visade på att knappt fyra av tio kommuninvånare är positivt inställda till standaren på gång-och cykelvägarna i kommunen, vilket är något lägre jämfört med Sverige som helhet.</p>				

Nr	Mål	Målet är...		
		uppnått	delvis uppnått	ej uppnått
Miljösmart kommun:				
23	Kommunstyrelsen ska under 2019 tillse att kommunen utarbetar en miljöpolicy och en sammanhängande miljöstrategi som ger hållbar miljö, hållbar ekonomi och social hållbarhet. De ska antas och tillämpas senast 2020. (KS)			
Den styrande majoriteten har upprättat ett utkast till miljöstrategi och hållbarhetspolicy som remitterats till förvaltningarna för återkoppling. Arbetet fortsätter under 2020 med målet att policyn och strategin antas av kommunfullmäktige under året.				

God ekonomisk hushållning:				
24	Det ekonomiska resultatet ska över tid motsvara 3 % av skatteintäkter och generella statsbidrag. (KS)			
Kommunens resultat för 2019 var ett överskott med 2,2 mnkr. Det motsvarade 0,4 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. I resultatet finns reavinster på ca 8,5 mnkr, om dessa räknas bort blir resultatet istället ett underskott med 6,3 mnkr. Genomsnittet för de tre senaste åren (exkl. reavinster) blev 2,5 procent vilket alltså är under målet om 3,0 procent. 2019 fanns även en engångskostnad till följd av infriad borgen för Hulta golfklubb på 3,0 mnkr. Men även om den räknas bort från 2019 års resultat så nås inte målet om 3 procent.				
25	Över tid ska minst 40 % av kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringar finansieras med egna medel. (KS)			
Skattefinansierade investeringar och exploateringar uppgick till 23,6 mnkr 2019. Resultatet ihop med avskrivningarna uppgick till drygt 27 mnkr vilket innebär att samtliga av dessa investeringar har kunnat finansieras med egna medel. Även ihop med 2018 och 2017 nås målet om minst 40 procent självfinansiering med god marginal.				

	Totalt antal mål:	Målet är...		
		uppnått	delvis uppnått	inte uppnått
Utbildningsnämnden	5	5	0	0
Socialnämnden	2	0	2	0
Samhällsbyggnadsnämnden	4	3	0	1
Kommunstyrelsen	14	8	4	2
Summa	25	16	6	3

Kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen

Av totalt 25 mål har nämnderna bedömt att 16 uppnåddes helt, sex delvis och tre inte uppnådda. De mål som inte uppnåtts avser bredbandsutbyggnad till 2020, utarbetande av en miljöpolicy samt ett ekonomiskt resultat över 3 procent under mandatperioden. Även om två av dessa mål har indikationer efter 2019 har kommunstyrelsen ingen annan uppfattning än samhällsbyggnadsnämnden, dvs att minst 95 procent av hushållen och företagen inte kommer ha 100 Mbit/s senast 2020. Anledningen är främst att Telia

har dragit tillbaka sin planerade fiberutbyggnad till vissa områden. Kommunen fortsätter därför att föra dialog med andra kommersiella aktörer och undersöker också andra möjligheter till fortsatt utbyggnad.

Ett flertal av fullmäktiges mål 2019 var av karaktären införa, förbättra, utvecklas och så vidare. Denna typ av mål är mer av uppdrag och därför svårare att följa upp och ange en måluppfyllelse. Ett flertal mål avseende kommunstyrelsen avser förstärkning av uppföljning och uppsiktsplikten, bedömningen är att förstärkning har skett i och med fler

uppföljningar men resultatet av uppföljningarna har inte lett till några direkta åtgärder. Detta är särskilt tydligt avseende socialnämndens omfattande budgetunderskott och nettokostnadsutveckling.

Utbildningsnämnden anger att samtliga mål är uppfyllda, däribland en fortsatt hög andel elever behöriga till gymnasiestudier. Kommunstyrelsen konstaterar att även de fåtal elever som inte nått behörighet har påbörjat annan utbildning. Även om andelen med förskolläraexamen minskat något bedrivs en lärorik förskola med digitala verktyg.

Socialnämndens bedömning är att deras två fullmäktigemål är delvis uppfyllda under 2019. Båda målen, att stävja drogmissbruk och andra sociala problem samt verka för olika former av boende på hemmaplan, gäller under mandatperioden. Detta innebär att någon egentlig måluppfyllelse inte kan göras förrän

2022. Det är angeläget att nämnden arbetar med dessa mål fortsättningsvis även om målen inte formellt gäller.

Frånsett bredbandsutbyggnaden anger samhällsbyggnadsnämnden att övriga tre mål är uppfyllda. Särskilt angeläget är prioriteringen av översiktsplanen och arbetet för en säkrare trafikmiljö. Det är positivt att Trafikverket under året beviljat medfinansiering för gång- och cykelväg.

En måluppfyllelse helt eller delvis på 88 procent kan förefalla positivt, det är dock viktigt att notera att ett av de finansiella målen inte uppnåddes 2019 och sannolikt inte heller de närmaste åren. En god ekonomi med högre resultat än 0,4 procent är en förutsättning att även de kommande åren kommer ha en hög måluppfyllelse.

Verksamhetsberättelser

Förskola

Årets verksamhet

Arbetet i förskolan är komplext och mycket av det som sker är inte mätbart utifrån nyckeltal. Förskolan har en nyckelroll i barns livslånga lärande. Förskolläraren har ansvar för att planera, dokumentera, följa upp och analysera verksamheten och hur man integrerar läroplanens mål i det pedagogiska arbetet och vilka undervisningsmetoder som ska bidra till barnens lärande och utveckling och omsätta det i praktiken tillsammans med kollegor.

Utifrån kommunfullmäktiges mål har enheterna specificerat med att ange att det kommunikationsstödjande arbetet ska öka. Boken har härmed hamnat i fokus som ett medel. Boken har fått ett högre värde än tidigare. Högläsning har varit ständigt återkommande. Den har varit medveten och planerad. Ibland har man filmat eller skuggat varandra som pedagoger för att efteråt kunna diskutera vad som hände under högläsningen och vad som kan utvecklas.

Genom högläsningen kan pedagogerna se att barnen har fått ökat ordförråd. Barnen har också utvecklat sitt lyssnande och då inte enbart på pedagogen utan på varandra. Barnen ställer mer frågor och tar till sig svaren på ett bättre sätt än tidigare. Högläsningstunderna ligger på dagen då alla barnen är pigga, inte efter maten. Efter maten är syftet att barnen ska få vila, under högläsningstunderna är syftet att barnen ska främja sin språkmedvetenhet.

Under föregående år genomförde hälften av förskolorna en kompetensutveckling inom anknytningspedagogik i förskolan. Det gav ett lyckat resultat vilket gör att resten av Bollebygd kommuns förskolor genomfört utbildningen under 2019. Personalen har hållit seminarier, utifrån boken Anknytningspedagogik i förskolan, med stöd av handledare. Dessa handledare har i sin tur fått handledning av bokens författare, Birthe Hagström.

Den nya läroplanen för förskolan, Lpfö18 började gälla 1 juli 2019. Det har inneburit stora pedagogiska

förändringar. Under året har förskolorna arbetat med att implementera de nya skrivningarna. Fokus ligger på undervisningsbegreppet och undervisningsmiljöerna. Som stöd har man läst litteratur och artiklar.

Barnhälsomöten har genomförts i arbetslagen tillsammans med rektor och specialpedagog. Här har man fått ett ökat fokus på förhållningssätt och organisation för att alla barn ska utvecklas utifrån sina förutsättningar. Specialpedagogen har en viktig roll i att handleda pedagoger i arbetssätt som fungerar för att möta barn med behov av extra stöd och anpassningar. Bildstöd används idag i undervisningsmiljöerna för att hjälpa de barn som behöver få tydliggörande struktur i vardagen för att förstå vad som ska ske, hur, när, var och varför.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Antal barn i förskola*	530	541	523
Antal barn i pedagogisk omsorg	14	14	9
Andel av anställda med förskollärarexamen	62%	56%	**
Antal barn per årsarbetare	6,0	6,1	**

* Inklusive köpta, ej sålda.

Framtida utveckling

En fortsatt satsning på språk- läs- och skrivutveckling där högläsningen är i fokus. Den nya läroplanen för förskolan som beslutades gälla från 1 juli 2019 behöver bearbetas och skapas en samsyn och medvetenhet kring undervisningsbegreppet. Det är i dagsläget osäkert om den provisoriska förskolan Nolån kan fylla behovet av förskoleplatser fram till dess Fjällastorp är klart. Barnafödandet och inflyttning har varit lägre de senaste åren vilket medför att behovet har kunnat tillgodoses. Det krävs en förnyad befolkningsprognos för en mer ändamålsenlig planering. Arbetet med förskola på Fjällastorp har varit intensivt men med anledning av avsaknad av detaljplan för området kommer det att dröja minst till 2024 innan ny förskola finns i tätorten. Nolåns

förskola har ett tidsbegränsat bygglov.

FN:s konvention om barnets rättigheter ratificerades av Sverige redan 1990, från och med den 1 januari 2020 är den en del av svensk lag. Enligt ett betänkande från barnrättsutredningen från 2016 kommer inkorporering av barnkonventionen i svensk lagstiftning år 2020 att kräva ett mer barnrättsbaserat synsätt i all offentlig verksamhet.

Ekonomiskt resultat

Förskolan redovisar ett överskott på 4,1 mnkr. Det positiva resultatet beror på de personalnedskärningar som inleddes under våren samtidigt som det funnits en volymbuffert kvar centralt då barnantalet varit mycket lägre än budgeterat. Verksamheterna har landat på ett positivt resultat pga. att hög grundbemannning och annan resurspersonal tagits bort till följd av besparingskravet, vilket motsvarar 3 tjänster samt att man i högre utsträckning inte kunnat anställa utbildad personal vilket sänkt personalkostnaderna. Det har ej heller funnits vikarier att tillsätta inom verksamheten.

Nettokostnaden har ökat med 2,4 procent och barnantalet är 3,3 procent lägre än 2018. En del av nettokostnadsökningen utgörs av löneökning samt ökade lokalkostnader för Nolans förskola

Nettokostnad tkr	2019			2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Förskola	-50 787	-64 909	4 142	-59 371

Förskoleklass, grundskola och fritidshem

Årets verksamhet

Skolans uppdrag är att ge alla elever det stöd de behöver utifrån deras olika förutsättningar och behov. Den 1 juli 2019 trädde en förstärkning av skollagen i kraft. Genom att följa elevers lärande och sätta in tidiga stödinsatser redan från förskoleklass ska fler elever få det stöd de behöver. Syftet med de tidiga stödinsatserna är att fler elever ska uppfylla de kunskapskrav som finns i årskurs 1 i läsförståelse och i årskurs 3 i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Det slutliga målet med tidiga stödinsatser är att en så stor andel som möjligt av eleverna ska nå en fullständig utbildning. Tidiga stödinsatser till elever ska sättas in i förskoleklassen och lågstadiet i grundskolan.

En granskning gällande skolornas arbete gällande särskilt stöd genomfördes under vårterminen 2019. Resultatet av denna granskning har delgivits alla enheter och ett arbete med översyn och tydlighet startades under slutet av terminen. Resultatet av granskningen har även delgivits nämnden på septembermötet.

Enligt statistik från SCB gällande 15 oktober 2019 har Bollebygds kommun 82 elever inom grundskolan med åtgärdsprogram, 25 elever med enskild undervisning, 29 elever som ingår i en särskild undervisningsgrupp samt 11 elever med anpassad studiegång. 27 elever inom grundskolan har studiehandledning på sitt modersmål.

Under året har ett antal elever utretts och visat sig tillhöra skolformen för grundsärskola. Förvaltningen har fått i uppdrag att arbeta för att skapa en hållbar organisation för de elever som tillhör denna skolform.

Fritidshemmens pedagoger har deltagit i skolans kompetensutveckling för en NPF-säkrad skola. Detta för att fritids och skolans förhållningssätt och lärandemiljö ska kännas som en helhet för elev och vårdnadshavare. Även inom fritids använder man bildstöd, som en förstärkning till gagn för elevernas förståelse.

Det systematiska kvalitetsarbetet på fritidshemmen har utvecklats vilket ökar likvärdigheten. Personalen träffas regelbundet för att utvärdera, dokumentera och utveckla arbetet i sin verksamhet.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Meritvärde (17 ämnen)	235,9	247,7	234,8
Antal elever i skola*	1 122	1 285	1 318
Antal elever per lärare	12,1	11,5	11,0
Antal barn i fritidshem	529	525	544
Lärare med lärarlegitimation och behörighet i minst ett ämne	81,5%	78,7%	**
Antal elever per årsarbetare i fritidshem	17,9	20,0	22,5
Andel pedagoger med högskoleutbildning på fritidshem (%)	46,0	54,2	**

* Inklusive köpta, ej sålda

** Uppgifter för 2019 finns inte tillgängliga ännu

Framtida utveckling

Grundskola

Alla elever ska få stöd och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Bollebygds kommun har idag ingen grundskola. Elever som mottas i den obligatoriska grundskolan erbjuds att läsa som integrerad elev vid någon av kommunens grundskoleenheter alternativt att ansöka om plats vid grundskola hos annan huvudman (annan kommun eller fristående skola). I skollagen ställs krav på att en kommun antingen har en egen särskola eller en överenskommelse med annan kommun (11 kap. 24 § skollagen). Bollebygds kommun har inte avtal/överenskommelse med någon annan kommun att den i sin grundskola ska ta emot de elever som Bollebygds kommun ansvarar för. Vilket innebär att kommunen idag inte lever upp till skollagens krav.

Bollebygds kommun har som mål att alla barn och elever skall kunna få sin undervisning på hemmaplan i den egna hemkommunen. Att starta en särskoleenhet i Bollebygd bedöms av utbildningsnämnden som nödvändigt för att leva upp till skollagens krav både om att tillhandahålla särskola, men också vad gäller läroplan, timplan och behöriga lärare. Inicialt kommer detta innebära en ökad kostnad för utbildningsnämnden eftersom det krävs att en ny organisation skapas där personal behöver vidareutbildas då behöriga lärare idag saknas inom organisationen. Det fordras en ökad personaltäthet kring grundskolans elever. Det kommer även tillkomma kostnader för ny utrustning och tillgänglighetsanpassning av lokaler.

Lokaler

Fjällastorps förskola/skola/idrottshall/samlingshall är tidigast klar 2024. Det innebär att planering för provisorium måste igång snarast.

Bollebygds skolan F-3 och 4-6 behöver nya klassrum och plats för fritidshem. Skolan går från 3 paralleller till fyra paralleller med start hösten 2019. Det kräver också medel för investeringar för klassrumsmöbler. Skolan måste även skapa utrymme för grundskola på skolområdet.

I Olsfors så har skolan under flera år flera år saknat lokalytor. Förslaget på lösning är att grundskolan och biblioteket tar över Sörån och att en ny förskola med 5-6 avdelningar byggs.

Ekonomiskt resultat

Fritidshem redovisar ett positivt resultat på 1 629 tkr. Det positiva resultatet beror på den centrala volymbuffert som kommer sig av att barnantalet varit mycket lägre än budgeterat.

Grundskola redovisar ett negativt resultat på -5 670 tkr. Underskottet beror på för höga personalkostnader jmf budget. Personalkostnaderna är höga p.g.a. högre bemanning i form av bl.a. elevassistenter avseende elever med omfattande stödbehov och för året en stor ökning av särskoleelever. Lönekostnaderna har ökat då nyanställda behöriga lärare haft en högre ingångslön än den som slutat. Verksamheten har också fått utökat ansvar avseende matematik vilket inneburit nyanställningar.

I juni tilldelades särskolan ett tilläggsanslag på 4,0 mnkr till följd av de ökade volymerna. Utöver detta har verksamheten minskat med 15 tjänster främst from höstterminen för att nå budget i balans 2020. Nettokostnaden för verksamheterna gemensamt har ökat med 9,3 procent medan elevantalet endast är 2,9 procent högre än 2018. Det har således skett en stor kostnadsökning som inte enkom beror på löneökning eller volymökning.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019		2018
	Utfall	Budget	Avvikelse
Fritidshem	-18 514	-20 143	1 629
Grundskola	-132 655	-126 985	-5 670
Totalt	-151 169	-147 128	-4 041

Gymnasieskola

Årets verksamhet

Under de senaste åren har Bollebygds kommun konstaterat att elever tenderade att stanna hemma i högre utsträckning än tidigare. Då forskning visar att tidiga insatser är viktiga för att förebygga den ökade problematiken med frånvaro, beslöt Bollebygd kommunen att delta i projektet, ”En skola för alla”

Elever som har särskilda behov av en trygg miljö kan vid en övergång till en annan skola tappa känslan av skolanknytning och behöver extra stöd för att hitta den. När det gäller överlämnandet mellan grundskolan och gymnasiet saknades det rutiner för elever med särskilda behov.

Lsåret 2018/2019 anställdes en pedagog som har projektansvar. Man har under läsåret skrivit in 12

elever/deltagare i projektet. Dessa elever har nu gått ut årskurs 9. Inskrivna elever har bedömts ha särskilda behov i större eller mindre utsträckning. Eleverna har haft coaching av pedagoger och elevassistenter på skolan. Regelbundna träffar med projektledare, där de behov som kommit fram, åtgärdats. Det kan vara extra kontakter med undervisande lärare, extraundervisning i ett eller flera ämnen, klargörande av bedömningar och krav, peppning inför prov eller annan anspänning osv.

Studie- och yrkesvägledaren har haft en stor betydelse i arbetet med att få eleverna att välja rätt gymnasieutbildning. Om eleverna känt behov av det så har man gjort extra besök på de aktuella gymnasieskolorna, för att skapa trygghet inför starten. Samtidigt har vi haft nätverkskontakter med de deltagande kommunerna i projektet. Ett nära samarbete med Borås stad har inletts med hjälp av projektledare där. En rutin för detta arbete har utarbetats av projektledare och SYV, där man har med överlämnandet av elever med särskilda behov.

Inom projektets ram har Bollebygds kommun också deltagit i regionala nätverksmöten angående KAA (det Kommunala Aktivitets Ansvaret). Där har i stor utsträckning diskuterats hur kommuner, som köper platser på gymnasieskolorna i Borås, i ett tidigt skede får signaler om att elever riskerar avhopp. Diskussioner har förts om hur kommunerna ska stötta dessa elever så att de påbörja nya eller fortsätta sina gymnasiestudier.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Antal elever i gymnasieskola	318	332	372

Typ av utbildning, procent	2017	2018	2019
Yrkesförberedande	36	43	47
Högskoleförberedande	64	57	53

*Ansökt för 2018, ej utfall. ** Programval ht19

Framtida utveckling

Fortsatt deltagande i projektet en skola för all för att alla elever ska kunna fullfölja sina studier. Just nu revideras flera av gymnasieskolans yrkesprogram. Regeringen har redan fattat beslut om det som rör programgemensamma ämnen och inriktningsnamn. Skolverkets förslag omfattar innehåll i inriktningar, programfördjupningar och ämnesplaner. Skolverkets generaldirektör fattar beslut den 11 mars 2020. Samtliga förändringar kan tillämpas från och med den 1 juli 2021 med undantag för ämnesplanen i vård- och omsorgspecialisering som kan tillämpas från 1 juli 2020 inom vuxenutbildningen.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019		2018	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Gymnasieskola	-40 174	-42 073	1 899	-38 138

Gymnasieskolan redovisar ett positivt resultat på 1,9 mnkr. I juni tilldelades gymnasieverksamheten ett tilläggsanslag på 3 mnkr för ökade volymer och kompensation för att kostnader för busskort inte ingått för de ökande volymerna i budget.

Köpt gymnasieverksamhet redovisar ett negativt resultat på -100 tkr. Detta är långt bättre än prognos i delårsbokslutet. Trots att elevantalet som började ht19 var 21 personer fler än de som gick ut i juni 19, har kostnaderna inte ökat i den grad som prognostiserats. Detta trots att andelen är fler som har valt att läsa yrkesförberedande utbildningar vilka är dyrare

		2017	2018	2019
Betygspoäng efter avslutad gymnasieutbildning hemkommun, genomsnitt	Bollebygd	14,2	13,9	14,3
	Riket	14,2	14,3	14,4
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	68,3	82,9	73,1
	Riket	71,9	71,7	71,8
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	82,5	82,2	89,0
	Riket	78,5	78,6	78,1
Gymnasieelever som uppnått grundläggande behörighet till universitet och högskola inom 3 år, hemkommun, andel (%)	Bollebygd	47,5	54,9	52,7
	Riket	54,3	54,4	54,6

än studieförberedande utbildningar. Anledningen är att andelen som gått de riktigt kostsamma yrkesförberedande utbildningarna sjunkit till förmån för utbildningar i mellanskiktet i kostnadsnivå.

Nettokostnaden har ökat med 5,3procent och elevantalet är 12,1procent högre än 2018. Det är en stor ökning i elevantalet sett till den låga ökningen i kostnader.

Vuxenutbildning

Årets verksamhet

Rektorerna för Boråsregionens vuxenutbildning har möten ca 3 ggr per termin, där gruppen tittar på de behov och möjligheter som finns att starta yrkesutbildningar för alla kommuners vuxen-studerande. I år har gruppen arbetat tillsammans, med att söka medel för att starta lärcentra i gruppens hemkommuner. Bollebygds kommun har beslutat att samarbeta med framförallt Borås, men även andra kommuners lärcentra. Kommunens ansökan är beviljad och arbetet är igång med att realisera alla planer kring lärcentra, som våra kommuninvånare kan använda när de ska studera som vuxna.

Arbetet med att föra register över ansökningar till vuxenutbildning har justerats för att lättare kunna svara på de olika frågor som kommer från olika håll - redovisningar för statliga medel, frågor från tjänstemän och politiker osv. Bollebygd kommun har "tittfunktion" till Borås vuxenutbildnings elevregister, Alvis, men inte till andra utbildningsorters. Det medför svårigheter att kontrollera om eleverna kommer in på sin utbildning, slutför den, eller annat. Det är först när fakturan kommer som Bollebygd kommun ser om de sökande fått plats och går på sin utbildning.

Bollebygd kommun har tillsammans med Borås stad ansökt om att starta och certifiera VO-college. Ansökan är nu beviljad och utbildningen är igång på olika håll i Borås. Orsaken till denna satsning är att man ser ett stort behov av utbildad personal inom vård och omsorg, och behöver samordna och intensifiera kompetensutvecklingen för alla intresserade.

SYV och bitr. rektor har haft samtal och möten med kommuninvånare, som sökt information om de olika möjligheter som finns att studera som vuxen. Detta har bland annat varit i samarbete med AF och AME. I samverkan med resursenheten har Bollebygd kom-

mun tittat på rutinerna för anmälan till SFI, samt informerat kring hur man ansöker om annan vuxenutbildning.

Några nyckeltal

Antal	2017*	2018*	2019**
Elever i kommunal grundläggande vuxenutbildning	15	11	12
Elever i kommunal gymnasial vuxenutbildning	80	52	51
Elever i SFI-utbildning	59	69	69
Elever i sÄrvux	2	2	2

*Ansökt, ej utfall.

**Utfall, valt att gå utbildningen.

Framtida utveckling

Det finns ett väl etablerat samarbete med Arbetsförmedlingen och socialförvaltningen kring nyanländas etablering. Det är viktigt att bibehålla trots ändrade förutsättningar för arbetsförmedlingen. Det krävs regelbundna mötesarenor för gemensamt ansvarstagande.

Kompetensförsörjning inom vård och omsorg är ett viktigt arbete både för gymnasieskolan och vuxenutbildningen. Det är ett fortsatt arbete med VO-college i Boråsregionen. I regionen kommer det arbetas med en gemensam plan för strategisk kompetensförsörjning där deltar Bollebygds kommun som en del av regionen.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019			2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Vuxenutbildning	-3 289	-2 789	-500	-2 555

Vuxenutbildningen redovisar ett negativt resultat på -0,5 mnkr. Kostnaderna För köpt verksamhet är har ökat med nästan 300 tkr. För SFI tycks färre av de som utbildas vara nyanlända eller utbilda sig efter etableringsperioden, vilket gör att verksamheten får lägre andel av intäkterna från individ och familjeomsorgen avseende SFI. Antalet personer som söker utbildning i olika former ökar inte, utan samma antal personer får beviljat och går fler kurser. De centrala lönekostnaderna är högre för vuxenutbildning jmf 2018.

Nettokostnaden har ökat med 28,7procent, vilket motsvarar ca 700 tkr.

Område funktionsnedsättning

Årets verksamhet

Under året har antalet brukare inom daglig verksamhet ökat från 27 till 31 vilket har inneburit en ökad arbetsbelastning för personalen. Verksamheten har dock klarat att bibehålla en god kvalitet och god brukarnöjdhet samtidigt har man haft låg personalomsättning och acceptabla sjuktal. Ökningen beror bland annat på att Daglig verksamhet och Arbetsmarknadsenheten har startat upp en samverkansgrupp för att tillse att alla brukare har rätt insats vilket har resulterat i att brukare har gått över från Arbetsmarknadsenheten till Daglig verksamhet då det bedöms vara den senare verksamheten som har förutsättningar att möta deras behov.

Under 2019 var det stundtals turbulent i verksamheten vilket gjorde att en tillfällig omorganisation genomfördes. Alla omorganisationer har en effekt på verksamheten då strukturer arbetas om och nya rutiner skapas och detta har naturligtvis påverkat berörda enheter inom funktionsnedsättning. En ytterligare effekt av omorganisationen var att arbetsbördan på enhetscheferna blev något snedfördelad, detta var hållbart under en period men bedöms inte vara hållbart i längden varför ytterligare omorganisationer kommer att ske under 2020.

Under 2019 har enheterna inom funktionsnedsättning påbörjat ett arbete med att samplanera personalen för att få en större flexibilitet i verksamheten och samtidigt kunna möta kravet på 'heltid som norm'. Samplaneringen innebär att personalen arbetar i flera verksamhet, exempelvis att den anställda har ett ledningsuppdrag innan sitt arbetspass på gruppboendet. I det första steget som har genomförts under 2019 har samplaneringen byggts på frivillighet, det vill säga att personalen har fått anmäla intresse, och det har därför mottagits väl. Det finns behov av att fortsätta bygga ut samplaneringen till att omfatta en större andel av personalen och detta planeras att göras under 2020.

Framtida utveckling

Verksamhetsområde funktionsnedsättning kommer under 2020 att arbeta för en bättre kostnads-effektivitet, detta görs framför allt genom att daglig verksamhet ska samlokaliseras till lokalerna på Hembygdsvägen 5. Det kommer också att innebära att verksamheten får förutsättningar att hantera volymökningen på ett bra sätt.

Under 2020 behöver alla enheter inom funktionsnedsättning arbeta med avancerad resursplanering för att kunna möta behoven hos verksamheten och samtidigt skapa utmaningar och utveckling för personalen. Detta kommer att kräva ett större arbete då det innebär att kompetenser ska kartläggas och scheman ska anpassas. Det kommer också att kräva att tillgången till arbetskläder ses över då personalen på gruppboendet, enligt lag, ska bära arbetskläder under arbetstid.

Under 2020 kommer även personal som arbetar på boendena att få boendestödsuppdrag för att skapa förutsättningar för effektiviseringar. Genom att medarbetare på funktionsnedsättning utför boendestödsuppdrag ökar flexibiliteten i verksamheten då boendestöd kommer att kunna utföras utanför kontorstid. Utöver detta beräknas kvaliteten i verksamheten öka då de brukare med funktionsvariationer som har boendestöd kommer kunna få sitt boendestöd utfört av medarbetare med kompetens och utbildning inom funktionsnedsättning. I inledningsfasen kommer verksamheten att arbeta med frivillighet, det vill säga att de medarbetare som är villiga att testa ett mer varierat uppdrag ges möjligheten och utvecklingen har därför alla förutsättningar att fungera väl.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Boende vuxna och barn/unga	17	18	19
Boende vuxna och barn/unga	25	27	31

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2018			2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Funktionshinder	-51 728	-47 344	-4 384	-45 439

Verksamheten redovisar 2019 ett negativt resultat om -4,4 mnkr. Nettokostnadsökningen är knappt 14 procent jämfört med 2018. Kommentarer kring ekonomin finns i avsnittet om budgetavvikelser i förvaltningsberättelsen.

Äldre

Årets verksamhet

Undersköterskornas uppdrag har förtydligats och följs upp under coachingsamtal som hålls av respektive enhetschef. Uppdraget fokuserar på kontaktpersonalskapet. Projekt social dokumentation startade redan i slutet av 2018 men det mesta av arbetet har genomförts under 2019. Projektet syftar till att öka kunskaperna i social dokumentation, att införa IBIC samt att förnya verksamhetssystemen både för handläggare och för utförare så att dokumentationen kan genomföras digitalt. Utförarverksamheterna har fått ett nytt ansvarområde för utvalda medarbetare, som kallas dokumentationshandledare. Deras uppdrag är att utbilda, handleda, motivera, uppmuntra och stödja kollegorna i social dokumentation. De kommer också se till att alla medarbetare kommer genomgå en handledningsperiod som leder fram till att alla medarbetare intygas om att självständigt kunna hantera social dokumentation för utförare. Dokumentationshandledarna har specialutbildats för att klara sitt uppdrag. Projektet är mycket omfattande och kommer att fortgå under 2020. I syfte att förbättra omsorgen om demenssjuka har planering för att införa en ny metod att arbeta med demenssjuka påbörjats under 2019. Metoden kallas för Reminiscens som betyder väcka minnen. Arbetssättet kommer starta under 2020.

Värdegrundshandledarna har fått fortbildning under året och alla enheter har genomfört reflektion i grupp utifrån värdegrund. Trygghetsvårdinnans verksamhet har utökats med en träffpunkt för äldre i Töllsjö. En ökning av volontärer har skett och ett arbete för att stödja anhörigvårdare har startat och kommer att fördjupas under 2020.

Under året har planering inför att skapa ett psykisk hälsa/demens-team tagit fart vilket kommer att startas under 2020. Psykisk ohälsa och demens ökar i samhället i stort och så även i Bollebygd och därför behövs ett team med specialutbildade sjuksköterskor, vilket redan finns i verksamheten idag, och undersköterskor som ska utbildas i respektive område. Teamet ska stötta och handleda brukare och anhöriga.

Under sommarmånaderna användes, den under hösten 2018 invigda trädgården, flitigt. Intill trädgården finns en hönsgård som under sommaren var bebodd av höns. Trädgården har använts i olika sam-

manhang såsom till exempel grillmiddagar.

Trygg hemgångsteamet, som består av undersköterskor, sjuksköterska och rehabiliteringspersonal, har under året arbetat med att skapa en trygg hemgång för personer som varit inlagda på sjukhus. Den trygga hemgången inbegriper även rehabiliterande insatser när så varit ordinerat. Teamet underlättar hemgången för de äldre och minskar även bruket av korttidsplatser.

Ledning

Under 2019 har en analys av enhetschefernas arbetsmiljö genomförts. Den visade att arbetsbördan var för hög för enhetscheferna. Av den anledningen har verksamheterna gjort omstruktureringar gällande administration för ökat stöd till enhetscheferna och för att skapa ytterligare struktur och minska möten så har verksamheten arbetat med en systematisk informations-, mötes- och beslutsstruktur. Vilken på ett tydligt sätt visar hur information ska spridas, vilka möten som ska hållas samt var beslut av olika slag fattas.

Under 2019 planerades även ett projekt förtätning av enhetschefer inom äldreomsorgen. Projektet pågår under hela 2020 och ska ge enhetscheferna förutsättningar att arbeta med ett nära och coachande ledarskap vilket i sin tur ska skapa ökad närvaro, struktur och trygghet för medarbetarna inom äldreomsorgen. Uppföljning av projektet kommer att ske i samarbetet med Borås högskola under 2020.

Medarbetare

2019 blev Bollebygd tillsammans med Borås certifierade till att göra utbildning inom Vård- och Omsorgscollege. Det betyder att det nu finns möjlighet för vår personal att ta utbildning och fortbildning på ett enklare sätt.

Undersköterskornas uppdrag har förtydligats under året och verksamheterna har påbörjat en utveckling mot att skapa en karriärstege för alla medarbetare. Planering för att skapa en fast bemanningspool har genomförts under året och den kommer att starta upp under 2020. Ett projekt har startat för att hantera ”heltid som norm” som kommunal och SKR (forna SKL) överenskom 2016 och i samband med det ska även hälsosamma scheman vara grunden i all schemaläggning.

Framtida utveckling

Den demografiska prognosen visar på en kommande ökning, 300 personer, av personer över 80 år i Bollebygd under åren mellan 2017-2027. Det blir en utmaning för kommunens äldreomsorg som kommer att hanteras med en utökad förebyggande verksamhet, samt utbyggande och utvecklande av hemtjänstens verksamhet samt korttidsenheten. Kommunen behöver även se över boendesituationen för äldre. Det kommer behövas fler äldreboendeplatser och fler trygghetsboenden. Planeringen har startat.

Det ökande antalet personer som lider av psykisk ohälsa och demens kommer kräva stora utbildningsinsatser för medarbetarna. I det här sammanhanget kommer Vård- och omsorgscollege väl till pass. Äldreomsorgen behöver tänka nytt, med nya generationer kommer nya möjligheter och krav. Med anledning av den kommande ökningen av äldre personer, den ökande psykiska ohälsan och ökande demensdiagnoser, som dessutom går neråt i åldrarna, så behöver enheterna inom äldreomsorgen behålla det i projekt förtätning enhetschefer utökade antalet enhetschefer för att kunna hantera kommande år.

Några nyckeltal

Antal	2019	2018	2017
Procentuell beläggning demens	98%	96%	87%
Procentuell beläggning somatisk	102%	95%	93%
Procentuell beläggning korttid	93%	100%	78%
Antal vårdtagare hemtjänst	133	127	133
Beslutade timmar hemtjänst	5 476	4 882	3 832

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019		2018	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Äldreomsorg	-91 471	-89 655	-1 816	-87 526

Verksamheten redovisar ett negativt resultat på -1,8 mnkr. Nettokostnadsökningen är 4,5 procent jämfört med 2018.

Stöd till individer och familjer

Årets verksamhet

Under 2019 har individ- och familjeomsorgen haft en hög personalomsättning och flera långvariga sjukskrivningar. Detta har haft en mycket stor effekt på verksamheten då strukturer och rutiner har tappats och tid för att återuppbygga dem har saknats. Det har även resulterat i att verksamheten inte har kunnat följa upp beslut i önskad utsträckning vilket gör att insatser tickar på oförändrade trots att behovet har förändrats.

Vuxenenheten saknar förutsättningar att följa upp beslut inom alla områden då bemanningen inte är tillräcklig för uppdraget, särskilt tydligt är detta för handläggningen av ärenden inom funktionsnedsättning. I verksamheten finns en tjänst som för tillfället uppgår till 80 procent samtidigt som enhetschef och förvaltningschef bedömer att ärendebelastningen kräver 150 procent, det innebär att uppföljningar prioriteras bort till förmån för prövning av mer akuta frågor. Även andra delar av vuxenprövningen har under 2019 varit överbelastade, så som socialpsykiatri, men här har en boendesekreterare anställts för att jämna ut arbetsbelastningen.

Enheten för barn och unga har under året upplevt en kraftig ökning av antalet orosanmälningar, dessa har ökat med 72 procent jämfört med 2018. I kombination med den stora ökningen av antalet ärenden har allvarlighetsgraden av ärenden ökat. Mycket tunga ärenden som berör verksamheter utanför socialtjänsten, exempelvis polis, sjukvård och åklagare, aktualiseras i samarbetet Barnahus och Bollebygds ärenden i samarbetet har under första halvåret 2019 ökat med 500 procent jämfört med samma period 2018. Det innebär att socialsekreterarna har hanterat fler och tyngre ärenden under året vilket, tillsammans med höga sjukskrivningstal, har inneburit att uppföljningar prioriterats bort och i viss mån har en prioritering av inkomna anmälningar behövt göras. Den prioriteringen har inneburit att enstaka ärenden har krävt större insatser då insatsen dröjt. Åtgärder har vidtagits för att komma till rätt med problematiken men då resurser för att tillfälligt överbemanna kommer det att ta tid innan enheten har arbetat av ärenden som ligger på vänt.

Individ- och familjeomsorgens utförarenhet, IFO resurs, har trots långvarig sjukskrivning på ledningsnivå haft ett relativt bra år såväl verksamhetsmässigt

som budgetmässigt. Enheten har bland annat utvecklat samarbetet med verksamheter inom funktionsnedsättning för att bättre kunna ge alla brukare rätt stöd och samarbetet har gett gott resultat. Arbetsmarknadsenheten uppvisar ett bra resultat med många klienter utskrivna till arbete eller studier och enheten har också utökat sitt arbete med praktikplatser för att kunna hjälpa fler arbetssökande till egen försörjning. IFO resurs har inte haft någon personalomsättning under året och för enheten i sin helhet har sjukfrånvaron minskat.

För hela verksamhetsområdet har det stora underskottet i budgeten haft en negativ effekt på arbetsmiljön då alla medarbetare har varit väldigt medvetna om läget och många har känt en viss hopplöshet inför vad detta innebär för deras utvecklingsmöjligheter. Detta har haft särskilt stor påverkan på myndighetsenheterna där man samtidigt brottats med hög ärendebelastning och avsaknad av strukturer.

Framtida utveckling

Under 2020 kommer verksamheten framförallt att fokusera på att komma ikapp med ärendehantering och sedan följa upp ärenden för att tillse att beslut inte ligger och tickar på i onödan. Det planeras inför en genomlysning av hela individ- och familjeomsorgen för att ge förutsättningar att effektivisera verksamheten, såväl utifrån budgethänsyn som ärendehantering. En del av detta är även att viss kompetensutveckling måste ske för att ge bättre förutsättningar att hantera exempelvis ärenden där barn utsätts för våld för att sänka placeringstiden. Det kommer att göras med hjälp av stimulansmedel men innebär att det tas upp arbetstid för personalen.

Under 2020 planeras även inför en genomlysning av alla placeringar i relation till kostnaden så att placeringen ger önskad effekt och kvalitet. Parallellt måste myndighetsenheterna fokusera på arbetsmiljön för att minska personalomsättningen och minska sjukfrånvaron.

Några nyckeltal

Antal	2018	2019
Ekonomiskt bistånd, antal hushåll	139	118
Placeringar vuxna (HVB+LVM)	13	12
Placeringar barn och unga, HVB-hem*	11	10
Placeringar barn och unga, familjehem*	15	12
Aktualiseringar	310	490
Anmälningar barn och unga	143	246

* Inklusive ensamkommande barn.

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019		2018	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
IFO, nettokostnad,tkr	-47 058	-35 737	-11 321	-26 348

Verksamheten redovisar 2019 ett negativt resultat på -11,3 mnkr. Nettokostnadsökningen är 79 procent jämfört med 2018. IFO har haft ett mycket ansträngt år med höga kostnader för köpta placeringar. Personalsituationen inom myndighetssidan har inte varit bra och man har tvingats till att hyra in socialsekreterare. Ärendemängden har ökat.

Kultur och fritid**Årets verksamhet**

Barnbokslån i kommunala bibliotek i åldrarna 0-17 år har sjunkit något i Bollebygds kommun. Det är resultat som behöver diskuteras och problematiseras. Bollebygds kommun har idag välfungerande skolbibliotek där kommunens barn och ungdomar lånar böcker både för lärande i skolans regi och för det personliga intresset. Denna statistik ingår inte i den nationella. Därutöver har förskolorna i sitt arbete med att lyfta boken och högläsningen ett nära samarbete med folkbiblioteket. Förskolorna erbjuder bokpåsar som föräldrar kan låna. Även dessa boklån ingår inte i den nationella statistiken.

Bibliotekets öppettider har gått från att vara generösa till att ligga under riksnittet. Fler och fler bibliotek har ökat sina öppettider medan Bollebygd kommun har legat på samma nivå under många år. Diskussioner finns om meröppet, vilket kommer att öka tillgängligheten till kommunens bibliotek.

Störst betydelse för att verka för att nå målet har mestadels varit riktade mot biblioteks-verksamheten. Detta för att det är där som enheten har personella resurser som kan styras. Under året har en processledare varit anställd för medel från Kulturrådets satsning gällande stärkta bibliotek med implementering och arbete med biblioteksplanen. Detta arbete har varit mycket positivt.

Föreningsaktiviteter har under året ökat då det har flyttat in nya intressegrupper till Bollebygds kommun.

Framtida utveckling

En kulturplan ska tas fram i samverkan med övriga förvaltningar ska och föreningslivet. Arbetet kom-

mer att bedrivas med hjälp av Kultur i Väst. Kulturplanen kan med fördel vara en del av översiktsplanarbetet.

Det digitala samhället påverkar i allra högsta grad biblioteken. Digitaliseringen medför nya krav för hela biblioteksväsendet. Allt fler läser numera digitalt genom kommersiella abonnemangstjänster eller bibliotekstjänster. Men det finns också skillnader i förutsättningar, bibliotekslagens portalparagraf är bibliotek för alla. Den nationella biblioteksmyndigheten ska få i uppdrag att ta fram en ny digital biblioteksplattform för olika målgrupper, sköta driften och fylla tjänsten med innehåll genom upphandling och avtalslicenser.

Under 2020 lanseras ett program för lokalbokning men som även hanterar föreningsstöd. Det blir en digitalisering av arbetet från ett helt analogt arbetsätt. Under året ska nya riktlinjer för föreningsstöd tas fram.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Aktiva låntagare i kommunala bibliotek, antal/1 000 inv.	233	216	212
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0-17 år	13,6	12,9	12,9
Böcker i kommunala bibliotek, antal/inv.	5,0	4,8	4,7

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr	2019		2018	
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Kultur och fritid	-9 187	-10 392	568	-10 187

Fritid och kultur redovisar ett positivt resultat på 0,6 mnkr. Bibliotek och allmän kulturverksamhet visar ett positivt resultat på ca 100 tkr. Detta beror på att verksamheten fått mer i beviljade bidrag än budgeterat och samtidigt inte ökat sina personalkostnader. Allmän fritidsverksamhet och turism visar ett positivt resultat på ca 500 tkr. Detta bl.a. beror på minskat sökt aktivitetsstöd och uppsägning av ett IT-system. Nettokostnaden har minskat med -3,6procent.

Europa Direkt Sjuhärad

Årets verksamhet

Bollebygds kommun har sedan 2013 ett EU-projekt i form av informationskontor Europa Direkt Sjuhärad (EDIC). Kontoret fungerar som Europeiska kommissionens förlängda arm ut i samhället, för att belysa EU-arbetet på lokal nivå samt rapportera det lokala perspektivet tillbaka till kommissionen. Kontoret är till för hela Sjuhärad men deltar i ett antal lokala aktiviteter inom Bollebygds kommuns verksamheter.

Projektet utgår från en verksamhetsplan där ett antal aktiviteter utförs varje år. Kontorets mål är att finnas på plats och utföra aktiviteter i Sjuhärads alla åtta kommuner men arbetar också aktivt med informationsspridning via sociala medier och en webbplats om EU:s verksamhet. Målgruppen är barn och ungdomar som får information om vilka möjligheter de har som EU-medborgare där information om arbete, studier, praktik och volontärskap i andra länder spridits. 391 förfrågningar har inkommit till kontoret som har berört jobb, tillväxt, investering, demokrati och mänskliga rättigheter, EU som global aktör, demokratisk förändring, digital inre marknad, energi och klimat, intern marknad och Europaparlamentsvalet 2019.

EDIC stod som ansvarig för ett stort evenemang utformat som paneldebatt där EU-tjänstemän och tio EU-parlamentariker deltog i Borås. Syftet var att uppmärksamma EU-valet, det arbete som EU gör och vikten av att gå och rösta i valet som förstahandsvalare. För att skapa delaktighet uppmanades elever från Sjuhärads sex kommunala skolor att själva ta fram frågor som de fann intressanta. Frågorna skulle ha en koppling till något av EU-kommissionens prioriterade områden. Besökare från alla Sjuhäradskommuners skolor kom och platserna till de två passen med vardera 800 platser var fullbokade långt innan evenemanget.

Samhällsbyggnad

Årets verksamhet

Inom plan- och exploateringsenheten har personalsättningen påverkat negativt under året. Tre personer har valt att lämna men samtidigt så är tjänsten som plan- och exploateringschef nu tillsatt. Vakanerna har gjort att arbetet med detaljplaner och exploateringsfrågor har tappat fart.

Lokalerna på Lokes väg har fått slutbesked efter slutbesiktning. Under 2016 fick kommunen krav på sig från Migrationsverket att snabbt kunna ta emot ensamkommande flyktingbarn. Eftersom det inte fanns lokaler för detta ändamål tvingades kommunen köpa in bostadsmoduler för att klara kraven. Tillfälligt bygglov gavs för att placera modulerna på aktuell tomt. Länsstyrelsen beslutade dock om så kallad inhibition, arbetet avbröts. Men efter att både mark- och miljödomstolen samt mark- och miljööverdomstolen upphävt Länsstyrelsens beslut om att stoppa bygglovet kunde arbetet fortsätta 2017. I november 2019 får kommunen ett slutbesked, dvs. kommunens avtal med aktuell entreprenör anses giltigt enligt en dom från Högsta förvaltningsdomstolen. Nu återstår att fylla byggnaden med verksamhet eller boende.

Arbetet med att fibrera de mer glesbefolkade delarna av kommunen fortsätter. En hel del utmaningar finns dock då den entreprenör som Telia har upphandlat står under rekonstruktion.

Idrottsföreningar och andra intressenter har fått det lättare då de numera kan boka lokaler genom en e-tjänst.

Enkätundersökningen Kritik på teknik har genomförts under året och den visar på stor nöjdhet kring vattenkvalitet, insamling av avfall och servicen på återvinningscentralen. Däremot önskar man fler gång- och cykelvägar.

Var sjätte kommun i landet saknar en tillgänglighetsanpassad badplats. Genom att Bollebygds kommun nu anpassat Tubbareds badplats för detta ändamål så är man inte längre en av dessa. Ramp och matta är monterad, handikapparkering finns och en tillgänglighetsanpassad toalett finns under sommarhalvåret på plats.

En uppföljning av 2016 års revision av exploateringsverksamheten har genomförts under året. Den visar att de lämnade rekommendationerna i stor utsträckning har hanterats, t.ex. har riktlinjer för exploateringsverksamheten tagits fram och antagits. Övriga händelser under året har varit att en ny plan- och exploateringsstaxa har beslutats. Tingshuset har flyttats och området runtomkring har färdigställts. Internt på förvaltningen har man infört ett nytt projektverktyg som tydliggör arbetet med vissa processer.

Arbetet med projektering av Fjällastorpskolan startade 2017 och har pågått fram till hösten 2019. Handlingar för genomförande av projektet är framtagna och granskade. Handlingarna utgör komplett underlag för projektet, dels för att kunna upphandla byggentreprenör samt för att kunna söka bygglov och starta projekt Fjällastorp förskola, skola för årskurs 7-9 samt idrottshall. Materialet har arkiverats i väntan på att detaljplan för området blir klar.

Uppdrag gavs även till förvaltningen att ta fram ett underlag för lokalisering av framtida kommunal service (med fokus på förskola/skola i Bollebygds respektive Olsfors). Utredningen syftade till att på en övergripande nivå identifiera lämplig mark samt ge en allmän vägledning och stöd vid planering och lokalisering.

Lokaliseringsutredningen har färdigställts men arbetet har fortsatt på förvaltningen då fördjupad utredning krävs för att ta hänsyn till tekniska förhållanden, hälsa och säkerhet, ekonomi mm.

Trafikverket och Västra Götalandsregionen har under året kallat kommunen till informationsmöten och diskussionsträffar gällande Ny generation järnväg, vilket är det övergripande namnet för nya snabbtågsbanor som planeras runt om i landet. Parallellt med detta arbetar Trafikverket med en åtgärdsvalsstudie gällande befintliga Kust till kust-banan och riksvägen. Bollebygds kommun har ett intresse i att föra en dialog med i första hand Trafikverket gällande lokalisering av Götalandsbanan inom kommunen men även att tillgodose att kommuninvånarna ges bättre möjligheter att färdas kollektivt inom regionen. Planenheten och kommunstyrelsen har utefter mötenas inriktning representerat Bollebygds kommun.

Framtida utveckling

Under året har konsult upphandlats för att ta fram översiktsplanen. Arbetet med denna kommer att starta på allvar i början av 2020. Kravet i upphandlingen var att arbetet ska vara genomfört inom två år.

Renhållning

Årets verksamhet

Den nybyggda återvinningscentralen invigdes de sista dagarna av 2018 och har haft sitt första verksamma år under 2019. Förvaltningen bedömer att förmåga att ta hand om besökare på ett bra sätt, har förbättrats och den nya skyltningen samt de större ytorna ger en ökad möjlighet för att det ska vara lätt att göra rätt.

Arbete har skett med att införa nya fraktioner, lyfta resurser i avfallstrappan samt att utbilda medarbetare för att hantera de resurser som tillgås på bästa sätt.

Rutin för samråd (vid avverkning av skog på kommunens mark) är framtagen. Syftet med denna rutin är att beskriva hur synpunkter tas emot och fångas upp från närboende och lokala intressenter som ett underlag för skogsägarens beslut vid skogsbruksåtgärder.

Framtida utveckling

Stor fokus under 2020 kommer att läggas på arbetet med att ta fram den nya regionala avfallsplanen, få klart allt som behövs för att få igång Grönt-kort på återvinningscentralen (ÅVC) samt komma vidare med återbruksprojektet. Ett sidospår i arbetet med avfallsplanen är att påbörja en ny renhållningsordning, för att få den att leva i samklang med avfallsplanen. På ÅVC kommer man arbeta med att lyfta materialen i avfallstrappan och göra så stor miljönytta som vi kan. Bland annat titta på möjligheten att installera så kallade rollpacks för att minimera antalet transporter från ÅVC. I december så hölls ett samrådsmöte med FTI som ämnar ansöka till Naturvårdsverket om att få bli en del av det tillståndspliktiga insamlingssystemet från 2021 för att kunna samla in förpackningsmaterial vid fastighetsgräns. Arbetet med att ta fram en regional avfallsplan har initierats. Detta arbete kommer att fortlöpa under hela 2020 för att under 2021 mynna ut i en ny avfallsplan som gäller för hela Sjuhäradsregionen. Den gamla avfallsplanen gäller till 2021.

Några nyckeltal

Antal	2017	2018	2019
Antal tillstånd till enskilda avlopp	45	43	71
Antal ansökningar om förhandsbesked, byggnation	32	24	14
Antal ärenden bostadsanpassning	47	38	50
Kostnad bostadsanpassning, tkr	1 401	2 471	3 390

Ekonomiskt resultat

Nettokostnad tkr*	2019			2018
	Utfall	Budget	Avvikelse	Utfall
Samhällsbyggnad	37 499	37 194	-305	33 706

* Gäller hela samhällsbyggnadsnämnden.

Nämnden redovisade ett underskott mot budget på 0,3 mnkr. Fysisk och teknisk planering redovisade överskott beroende på att en del planer inte genomfördes som planerat. Den främsta anledningen till underskottet var en stor ökning av bostadsanpassningsbidrag. Även gator och vägar redovisade underskott. Totalt ökade nämndens nettokostnader med 11,1 procent.

VA-verksamheten

Årets verksamhet

Bollebygd kommuns goda tillgång till vatten för vattenförsörjning är en av våra viktigaste styrkor, naturresurser och samhällsintressen. Det ställer höga krav på skydd mot verksamheter och åtgärder som kan påverka vattnets kvalitet och kvantitet negativt. Arbete med skyddsföreskrifter Backa vattenskyddsområde fortgår, tidigt samråd med Länsstyrelsen pågår. Skyddsföreskrifterna har utformats med vattentäkternas nutida och framtida skyddsbehov i fokus.

VA-planen påbörjades under 2017 med en första översikt som innebar sammanställning och utredning av befintliga förhållanden. Arbetet har fortsatt under året och en dagvattenpolicy är nu antagen genom beslut i kommunfullmäktige. Dagvattenpolicyn är en av tre deldokument i dagvattenplanen. Som delägare i Gryaab AB och den framtida anslutningen till Ryaverkets reningsverk i Göteborg så sitter kommunen från och med i år med i dess tekniska- och ekonomiska delegation. Förprojektering på sträckningar överföringsledningar till Härryda har skett under året och beslut är taget att leda spillvatten via Rävlanda.

VA-verksamhetens har fortsatt många och stora utmaningar för befintligt ledningsnät och VA-anläggningar. VA-projekt i Olsfors på ledningssträcka med stort inläckage är påbörjad. Driftverksamheten inom VA har under året utfört en mängd olika förbättringar. Till exempel har en utmanande renovering av slamskrapor i Bollebygds reningsverk genomförts under sommaren. Uppgradering till nytt övervakningssystem är färdigt. Det har varit en stor personalomsättning inom VA under året. Tjänsterna är nu tillsatta och även om mycket kompetent personal finns så föreligger ett stort utbildningsbehov.

Framtida utveckling

Den största frågan för VA-verksamheten att under 2020 fortsätta att arbeta med överföringsledningar

till Härryda. I Olsfors och Hultafors fortsätter arbetet med att minska utläckage på dricksvatten och även minska ut- och inläckage på spillvattennätet. Renovering av högreservoaren Hultafors ska utföras. I Töllejö fortsätter arbetet med att utreda framtida dricksvattenbrunn/vattenverk med ny eller utökad vattentäkt.

VA-redovisning Resultaträkning

Belopp i mnkr	2019	2018
Verksamhetens intäkter	12,4	11,8
Verksamhetens kostnader	- 11,1	- 10,3
Avskrivningar	- 2,7	- 2,8
Verksamhetens nettokostnader	- 1,4	- 1,3
Finansiella kostnader	- 0,8	- 0,8
Resultat efter finansiella kostnader	- 2,2	- 2,1
Skattefinansiering enligt budget	2,2	2,1
Årets resultat	0	0

VA-verksamhets resultat nollställs varje år, vilket innebär att en del intäkter redovisas som förutbetalad intäkt, dvs flyttas till kommande år

Balansräkning

Belopp i mnkr	2019	2018
Anläggningar	66,1	55,4
Maskiner och inventarier	2,9	2,2
Pågående investeringar	1,8	5,4
Summa anläggningstillgångar	70,8	63,0
Kundfordringar	1,1	1,0
Summa omsättningstillgångar	1,1	1,0
Summa tillgångar	71,9	64,0
Eget kapital	0	0
Summa eget kapital	0	0
Långfristiga skulder	51,2	49,7
Kortfristiga skulder	20,7	14,3
Summa skulder	71,9	65,9
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	71,9	64,0

Stiftelsen Bollebygds hyresbostäder

Uppdrag och antal lägenheter

Stiftelsen äger och förvaltar 376 lägenheter och 11 lokaler samt 83 lägenheter inom särskilt boende för äldre. Total bostadsyta uppgår till 30 196 kvadratmeter inklusive bostäder inom särskilt boende. Lokalytorna uppgick till 5 472 kvadratmeter. Lägenheterna finns både i Bollebygd, Olsfors och Töllsjö.

Resultaträkning

Belopp i mnkr	2019	2018
Hyresintäkter	39,0	37,6
Övriga intäkter	0,5	0,2
Summa intäkter	39,6	37,8
Direkta fastighetskostnader	-21,9	-19,7
Övriga externa kostnader	-3,7	-4,01
Personalkostnader	-5,4	-4,6
Avskrivningar	-7,7	-7,5
Summa rörelsekostnader	-38,6	-35,9
Rörelseresultat	1,0	1,9
Finansiella poster	-0,9	-0,7
Resultat efter finansiella poster	0,0	1,2
Bokslutsdispositioner	-0,2	-0,0
Resultat efter bokslutsdispositioner	0,2	1,2
Skatt på årets resultat	-	-0,2
Årets resultat	0,2	1,0

Stiftelsens resultat för 2019 var ett överskott med 233 tkr. Det är lägre än 2018, då var resultatet 962 tkr. Hyresintäkterna ökade med 4,1 procent men de direkta fastighetskostnaderna ökade med 10,8 procent främst beroende på större underhållskostnader.

Lägenhetsfördelning (antal)

	Bostäder	Särskilt boende	Totalt
1 r.o.k.	26	81	107
2 r.o.k.	174	2	176
3 r.o.k.	129		129
4 r.o.k.	46		46
5 r.o.k.	1		1
Summa	376	83	459

Några nyckeltal	2015	2016	2017	2018	2019
Nettoomsättning, mnkr	33,7	37,6	37,6	37,6	39,0
Resultat efter finansiella poster, mnkr	5,7	4,0	6,6	1,2	0,0
Balansomslutning, mnkr	292,9	272,9	277,2	274,5	276,6
Justerat eget kapital, mnkr	39,3	42,4	47,5	48,5	48,6
Soliditet, %	15,5	15,5	17,1	17,7	17,6
Medeltal anställda	7	7	8	8	9

BOLLEBYGDS
KOMMUN